

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta . . . » 90—
za četrt leta . . . » 45—
za en mesec . . . » 15—
za izposojnino celoletno K 240—

== Sobačna izdaja: ==
za celo leto . . . K 30—
za izposojnino . . . » 35—

SLOVENE

== Inserati ==
Enostopna petstvar (50 mm
široka in 2 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 4-50
uradni razglas, poslana
itd. . . po K 6—
Pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/5 mm K 12,
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 3. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi ne vračajo; nehrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Računa poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 343 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.517, črna-horo, 7563.

Zločin nad domovino.

Javno vprašanje in poziv JDStranki in
vsem njenim pristašem.

Desetletja že divja v naši ozki domo-
vini »bratomorni boj«. Koliko narodne
moči je zahteval in koliko zla povzročil,
je nepreračunljivo. Strast in strankarstvo
prevladuje vse. Prava državljanska vojska!

Mislili smo, da bo svetovna vojska na-
pravila konec temu srditemu medsebojnemu
boju. A kako so nas te nade goljufale!
Nekateri ljudje ne morejo mirovati in so
komaj čakali trenutka, kdaj bodo spet bra-
tom skočili v lase. Danes smo zopet po-
polnoma tam, kjer smo bili pred vojsko.

Kljub temu pa, da strast prevzame
vse, je vendar še nekaj ljudi, ki so jim te
razmere neznosne, ki pravijo, da v takih
razmerah živeti je — žalost in sramota.

Razmotrivanje o teh razmerah in želja,
napraviti jim konec, je rodila drobno
knjižico, ki nosi ime »Zločin nad domo-
vino«.

Ta knjižica je bila doposlana vsem po-
litičnim listom in vsem znanim politikom
JDStranke. Nad 50 izvodov. A — kakšen
odmev je vzbudila knjižica? Nikakega...
Vse — molči... Noben list še ni črnil o
njej... Pa bo že štirinajst dni, kar so jo
prejeli. Kako vendar to? Saj so ti glasniki
svoje stranke navadno tako zgovorni! Saj
ne ostanejo nikomur nobene dolžni. Zdaj
pa tak molk! Kaj jim je zaprlo usta?...

Cela JDStranka je obdolžena v knji-
žici ki bo šla v več tisoč izvodih po celi
Sloveniji, zločina nad domovino. To ven-
dar ni malenkostna obdolžitev!

Knjižica stavi tudi konkreten predlog,
na katerega bi bilo potrebno odgovoriti:
Orožje proč! Na obeh straneh! Če bodo
naši nasprotniki to storili, dobro, bomo
imeli mir! Če ne bodo storili, bo vsakdo,
kdor tega dozda ni vedel, uvidel, da ga
nočejo imeti. Jasno bo, kdo je kriv tega
boja. Če bodo pa nasprotniki dali mir, vam
mi garantiramo, da ga mi ne bomo kalili.

Na ta javno stavljeni predlog bi bilo
treba javnega odgovora.

Po vsem tem se vzbuja v nas sumnja,
da im predlog — ni dobrodošel Ali res ho-
čejo to stanje imeti za vsako ceno? Ali res
hočejo zločin nad domovino nadaljevati?
Zdi se, da je tako...

»Domovinarji so namreč zagrešili rav-
nokat nov zločin nad domovino, s tem, da
so objavili pisanje nekaterih listov iz leta
1914. Kakšen namen ima to objavljanje?
Kaj bo imela od tega domovina. Na-
men brošure je samo prikupljati se na zgo-
raj, nasprotstvo med strankami povečava-
ti, bratomorni boj podžigati, olje na ogenj
vlivati.

Vse drugačen namen ima »Zločin nad
domovino«. Dasi brezobzirno odkriva gre-
he nasprote stranke, vendar nazadnje vse
izzveni v stavki: Pripravljeni smo vse po-
zabiti, kar je bilo... Četudi šiba napake
druge stranke, ipak priznava tudi napake
lastne stranke. Pisec skuša biti nepristran-
ski, in če se mu morda v tem ni posrečilo,
je pripravljen popraviti vsako neresnico,
ki bi jo bil nevede zapisal. Popolnoma se
strinjamo s kritikom, ki je pisal v »Sloven-
cu« včeraj v notici »Medstrankarsko raz-
sodišče«. Knjižica ima lep namen, delati
na to, da se pri nas prične bolj spoštovati
resnica in ljubezen do bližnjega. Ta namen
bi knjižica po našem mnenju dosegla še
bolj, če bi se bila kar najstrožje vzdržala
tudi najmanjšega pretiravanja, tako da bi
nasprotnik, ki jo bere, nikdar ne mogel no-
beni trditvi z uspehom ugovarjati. Najbolj
pomirljivo vpliva vedno najčistejša res-
nica.

No, kakor rečeno, če bi knjižica ne
bila v vsem točno zadela resnice — kajti
vsak, četudi želi biti nepristranski, gleda
vendar razmere skozi svoja očala —, je pi-
sec pripravljen vsako neresnico na prime-
ren način preklicati in popraviti, če se mu
dokaže.

Ker gre pri celi knjižici za tako vele-
važno stvar, kakor so naše strankarske
razmere, gre za prepričali mir celega na-
roda, zato ne damo knjižice — z molkom
ubiti.

In zato prosimo in pozivljamo tem po-
tom vodilne kroge in liste JDStranke, da
se izjavijo resno in stvarno o ome-
njenem predlogu.

Zato vprašujemo vodilne kroge in liste
nasprotne stranke:

Ali smo še sprejemljivi za resnico ali
ljubimo zmoto in laž?

Ali ima pamet še kaj govoriti, ali go-
vori samo strast?

Ali je stranka več ali narod?

Ali smo pripravljeni za dostojno raz-
merje med strankami, ali hočemo za vsako
ceno več en uničevalen boj?

Ako odločilni krogi nasprotne stranke
nočejo o tem nič slišati, potem vemo, pri
čem da smo: imeti hočejo domačo voj-
sko, vojsko brez konca. Potem nanje pade
vsa odgovornost.

Potem pa pozivamo vsaj vse pristaše
JDStranke, ki imajo še kaj dobre volje,
kaj čuta za resnico in dostojnost, kaj res-
nične domovinske ljubezni, ki z nami vred
obžalujejo in obsojajo to sovraštvo in div-
janje, — naj si preskrbijo in prečitajo to
knjižico, ter nepristransko presodijo, na
kateri strani je resnica in pravica, na ka-
teri krivda in zloba...

Knjižica se dobi: posamezni izvod v
Jugoslovanski knjigarni in pri Ničmanu, po
več skupaj pri »Katoliški ligi«. Mestni trg
št. 8.

Domoljub.

Naše trgovinske infor- macije.

Beograđski Trgovinski glasnik je ob-
javil dne 15. t. m. sledeče poročilo:

Brezdovmonno bode naš trgovski svet
zanimalo vprašanje o izgledih na padanje
ali zvišanje cen pavolnatih izdelkov.
Eden glavnih avtoritet na Angleškem —
Sir Charles W. Macara — dal je nekemu
tukajšnjemu listu sledeče mnenje:

Cene surove pavole stoje, neglede na
vse kolebanje na borzi v zadnjem času,
čvrsto in ni pričakovati daljnjega padanja.
Stroški pri proizvodnji pavole stoje visoko
in se bodo še bolj povečali.

Dnevne delavce v tovarnah so
sedaj 170 odstotkov večje kot so bile pred
vojno. A ker se sedaj v fabrikah manj ur
na teden dela, je i množina proizvodov
manjša, ker že samo na sebi vzdržava ce-
ne visoko.

Instalacije, popravila in nadomestila
v tovarnah niso bile nikdar tako draga kot
so sedaj. Pred vojno je instalacija enega
vretena stala 2.60 funtov štrelingov, danes
stane to 7 funtov.

Tudi vse druge potrebščine v tovarnah
— premog, petrolej, elektrika in drugi
predmeti — so se izvanredno podražili,
tako da nikjer več ne kaže na možnost
padanja cen pavolnatih izdelkov.

K navedenim razlogom Siro Charlesa
Macara-jamoremo dodati še sledeče:

Angleški budžet in 60 odstotni davek
na večji zaslužek tovarn imeli so že posled-
ico, da se je v več tovarnah fabrikacija
znižala. Tako je nujna posledica, da bode
tudi ponudba teh predmetov manjša. Na-
sprotno pa še prihajajo ti predmeti iz dru-
gih krajev sveta v vedno večjih množinah.

Torej nima izgleda, da bode cena pa-
volnatih izdelkov skoro padla.

Privileg. agencija v Londonu.

Čeda Mijatović.

To kratko, suhoparno ne dosti infor-
mativno poročilo je vse, kar je od danjšaj
prišlo v javnost od naših agencij. Človek
se mora res vprašati: Zakaj jih imamo?
Zakaj jih vzdržuje država, če nimamo od
njih nikakih koristi. Kaj dela ministrstvo
trgovine? Ali nima na nje potrebne autori-
teto, da bi jih zganilo k delovanju ali pa
samo ne vidi potrebe, da jih oživotvori.
Morda nima sposobnih moči. Vse to so
vprašanja, ki morajo zanimati trgovski
svet.

V trgovini vlada danes velika desori-
jentacija. Zunanji svet se nam je pričel po-
časaj odpirati. Dobivamo posamezne po-
nudbe pa tudi posamezna povpraševanja
po trgovskih poslih. Vsakdo je nasproti
tem pojavom skeptičen, bojazljiv. K temu
še kolebanje valute. A tiste institucije, ki
so poklicane, da nas o zunanjih tržiščih
informirajo, da nas opozarjajo na trgovske
posle, ki nam morejo biti v prid, da nam
svetujejo v odnošajih, ako se na nje obra-
čamo itd. Vsega tega danes ne vidimo nič.
Trgovske agencije so danes institucije, za
katere malokaferi trgovec v novih krajih
naše države sploh ve, da obstoje.

Žalostno je, da se mora staviti gorenja
vprašanja po dveh letih ujedinenja. Naša
država ima velik uvoz kakor tudi izvoz.
Zlasti radi slednjega je točna informacija o
tujih tržiščih nujno potrebna. Neopoznanje
razmer je provzročilo, da so letos izvozniki
izgubili v Švici milijone in milijone. Ne-
točne informacije ali neinformiranost obče
je vzrok, da naša vlada predpisuje carine,
ki onemogočujejo izvoz in s tem oškoduje
sama sebe, ker mesto visoko proračuna-
nih carin faktično ob onemogočenem izvo-
zu sploh ničesar ne dobi. Na raznih kon-
ferencah v Belgradu je mogel vsak, ki se
jih je udeleževal, opaziti, da je vlada infor-
macije o tujih tržiščih iskala od udeležencev,
mesto da bi sama stavila udeležence
konferenc na razpolago. Izgleda, da
od svojih konsularnih in trgovinskih agen-
tur ali ničesar nima ali pa nič na nje ne da.

Dovoliti si moramo vprašanje tudi na
naše narodne zastopnike v Belgradu: Ali
ste se kdaj bavili s tem vprašanjem, ki je
za razvoj vsega našega ekonomskega živ-
ljenja eminetne važnosti specijelno za naš
ekspert pa vitnega pomena? Mi lahko
z nezadovoljnostjo gledamo nesmotreno tr-
govinsko politiko, lahko kritiziramo, a re-
medura zavisi v prvem redu od naše dele-
gacije v narodnem predstavništvu. Naša
trgovska zbornica se more oslanjati na tu-
ja poročila, a informacij iz naših lastnih in
zanesljivih virov interesom dati ne mo-
re, ker brezdomno sama nima vezi z na-
šimi merodajnimi zastopniki v ministertvu.
Sama gotovo občuti potrebo, da se naše
trgovske agencije spopolnijo in nesposob-
niki nadomeste s sposobnimi. Gotovo bode
v stanu tudi sposobne moči svetovati in
eventuelno od lastnega osobja staviti na
razpolago, a zdi se, da bi njena inicijativa
dosti ne izdala. Zopet je mesto na naših
zastopnikih.

Da se vprašanje trgovskih agentur in
njihovih agend vsestransko na pameten in
povčljiv način reši, naj skliče vlada enko-
to, h kateri naj povabi trgov. zbornice in
zadružne organizacije. Eni kot drugi po-

LISTEK.

Jezersko.

Piše dr. Rudolf pl. Andrejka.

(Dalje.)

Lep razgled se ti nudi z Mlinarskega
Sedla. Saj si že v višini nad 2000 metrov!
Na vrhu piše hladen veter, vsedi se par
metrov pod vrhom in uživaj razgled!

Na sedlu se pota cepijo. Ena pot drži
navzdol na Pode in na Kokrško Sedlo, dru-
ga na desno na Grintovec in tretja na levo
na Skuto.

V eni uri si na Grintovec (2559 m).
Steza gre po vrhu grebena, in komur se
rado vrti v glavi, ga bo začela nekaka
mrzlica obhajati in se mu bodo šibile noge
v kolenih. Posebno če gre šele prvič na
Grintovec. Kdor pa je že vajen gora, mu
ta pot ne bo delala nikakih preglavic.

Ze omenjeni Francè Prelesnik je pri-
povedoval, da je nekoč vodil nemškega
gospoda na Grintovec. Do Mlinarskega
Sedla je šlo še dobro. Od tu dalje pa so se
gospodu začela šibiti kolena in ni ga bilo
mogoče spraviti naprej. Ker gospod ni bil
obilne teže, ga je France zadel na svoja
široka pleča in ga je nesel na Grintovec.
Kakšne občutke je nemški gospod imel pri
tej nošnji, ne sporoča zgodovina. Kdor pa

je prijatelj simbolike, bo tu lahko našel
primer, kako je skozi stoletja nosil slo-
venski trpin na svojih plečih nemškega
gospoda.

Z Grintovca je Prelesnik peljal svojega
varovanca na Kokrško stran k Cojzovi
koči. Ta pot ni nevarna, gospod je lahko
sam hodil po rušnatih tako na gosto mar-
kirani stezi, da celo v gosti megli vedno
vidiš dve ali tri markacije pred seboj. Fran-
cetu se je zdela ta »ovčja« steza predolgo-
časna, šel je za gorskimi cvetkami in gos-
pod se ni mogel načuditi, ko je videl Pre-
lesnika preskakovati z neverjetno sigurno-
stjo in lahkoto od skale do skale.

S Kokrškega Sedla vodi steza na ce-
sto v Kokro, druga pa v Bistriško Dolino
in v Kamnik.

Toda, stoji! Pomudimo se raje na vrhu
Grintovca. V dveh spominskih knjigah
lahko zabeležimo ime svojega rojstva in
svojega krstnega patrona. Oglejmo si svet,
kajti razgled je jako razsežen. Nekdo je
zapisal v spominski knjigi, da je z Grin-
tovca videl morje. Drugi je pristavil vpra-
šanje, katero morje, če nemara ne sever-
no, a srečni razglednik še do danes ni od-
govoril na to zanimivo vprašanje. Eno
morje se na Grintovec res lahko večkrat
vidi, a ta razgled ni nič kaj prijeten, kajti
to je razgled na — megleno morje!

Pa udarimo jo nazaj proti Mlinarskemu
Sedlu in odtod dalje na Skuto. Prekoračiti
imamo strma snežišča. Na takih potih je

cepin najboljše orodje, mnogo boljše nego
palica. S cepinom se veliko boljše in lažje
primeš nego s palico, in če bi zdrsnil, se
s cepinom veliko lažje ustaviš kakor s pa-
lico. S palico se počutiš na strmih sneži-
ščih zelo nesigurnega, to te stori nervoz-
nega in boječega. Torej je cepin v takih
slučajih ne le fizično, ampak tudi mora-
lično velika opora nego še tako dobro oko-
vana palica.

Pozno poleti sicer tukaj sneg skopni
oziroma se umakne višje pod stene, toda
če hodiš tod po snegu, pazi, da ne zdrčiš
navzdol v prepahe, kjer bi moral pobirati
kosti svojega rojstva ali pravzaprav bi jih
moral drugi pobirati mesto tebe.

Ponesrečil se tukaj še ni nihče. Pač pa
se pripoveduje neka tragi-komična prigoda.
Šla je čez snežišče družba planincev,
med njimi gospod navezan na vrh. Gospod
zdrsnje. Ne vem, kako je bilo mogoče, da
mu je pri padcu vrv namesto okrog pasu
prišla okrog vratu, in ko je ušel eni nevar-
nosti, da ni zdrčal po strmem snegu, malo
da ni bil tukaj, na visoki gori, na snegu
obešen. Tako se torej ne le mornarju, am-
pak tudi planincu lahko pripeti, da hodi
med Scilo in Karibdo.

Pod grebenom Dolgega Hrbita
(2479) pridemo na pogajeno zaokroženo
Struco (2464). Koliko ledu je moralo v
ledeni dobi držati čez njo da jo je tako
zokrogilo in tako lepo ogladilo! Pot je
lahka in prijetna. Poleš steze zapazimo

kotanjno s snegom oz. ledom ali z vodo na-
polnjeno, še četrte ure pa smo na vrhu naj-
lepše gore Savinskih planin.

2530 m nad morjem. Prekrasen raz-
gled! Skuta je v marsikaterem oziru še
zanimivejša kakor Grintovec, od katerega
je le za 30 m nižja. Skuta je vsa skalnata,
je težje dostopna kot Grintovec. Grinto-
vec je od južne strani do vrha porasčen
in že 6-letni otroci so prišli na vrh. Tudi
ovce pridejo prav na vrh Grintovca.
»Skuta pa ni za špas,« je rekel vodnik
in oskrbnik Češke koče, zdaj tudi občins-
ki gerent na Jezerskem Jernej Krč. Tu-
risti jo jako čislajo in na vrhu najdemo zo-
pet dve spominski knjigi. Če je lep dan,
bomo v sezoni gotovo kake turiste našli
na vrhu. Če je megleno, se kratkočasimo
s pregledovanjem spominskih knjig. Ne-
kdo je zapisal pri taki priliki: »Okrog in
krog Skute se megla podi, na vrhu pa pe-
najst turistov sedi.« Lep dokaz, kako ceni-
jo Skuto planinci, a tudi dokaz, da Skuta
res »ni za špas«, ker je vse to čečenje po-
gosto ne gane, da bi svojim častilcem pri-
voščila razgled.

Malo pod vrhom na jezersko stran je
precejšnje snežišče. Na ta sneg je nekoč
zašel Zdobnikov Anzel in je celo noč ča-
kal, ker ni nikamor videl, nikamor mogel.
Drugo jutro se mu je posrečilo, da je ves
premažen prišel zopet na vrh, a ta ponoč-
na seja pod vrhom Skute mu je prinesla
pol leta težke, smrtonosne bolezni. An-

znajo svoje težnje, poznajo današnje nedostanke in so v stanu dati vladi sveta za smotreno trgovsko politiko. I.

Intrige na Koroškem.

Iz Koroške nam pišejo, da namerava antanta odpraviti demokracijsko zaporo med našim in avstrijskim glasovalnim pasom.

Čprav ni o tem nikake uradne vesti, je razumljivo, da je naša javnost, ki je vajena laških in nemških spletk, vznemirjena.

Zaupamo pa naši vladi, narodnemu predstavništvu in odgovornim činiteljem sploh, da bodo znali varovati koristi in ugled države. V tem stoji za njimi ves narod brez razlike.

Prepričani smo, da izražamo ljudsko mnenje, če izjavljamo, da bi smatral naš narod za največjo krivico in najtežjo žalitev, ako bi se antanta vdala pritiske naših nasprotnikov in res poskušala odpreti vrata v zono A našim najstrupenejšim sovražnikom. Takega pristranskega ravnanja in oškodovanja naših vitalnih državnih interesov si vsiliti ne damo!

Obmejna komisija.

(Dopis iz Radgone.)

Naša obmejna vprašanja stopajo v zadnji stadij. Mirovna pogodba z avstrijsko republiko stopi menda že julija v veljavo. S tem se močno približa koroški plebiscit, ostali del jugoslovansko-avstrijske meje pa bo fiksiran. Člen 48. mirovne pogodbe določa, da izvrši podrobno ureditev mej posebna sedemčlanska komisija, ki se poda na lice mesta tekom 14 dni po uveljavljanju mirovne pogodbe. To je komisija za razgraničenje, Commission de délimitation. Kakor poročajo, je ta komisija že na poti iz Pariza. Ali je naše zunanje ministrstvo že imenovalo zastopnika države SHS, ki po določenih mirovne pogodbe sodeluje v tej komisiji, nam na meji še ni znano. Opetovano in na raznih mestih smo zahtevali, naj se ta naloga poveri moži, ki dobro pozna obmejne razmere. Imenovati bi ga bilo treba vsaj en mesec pred prihodom komisije ter početi na mejo. Avstrijci so to storili. Začetkom marca je bil določen za avstrijskega obmejne komisarja in zastopnika Avstrije v komisiji za uredbo meje dr. Glanz. Kakor je poročal radgonski list »Murska Straža«, je dr. Glanz večkrat na lice mesta proučeval obmejne razmere in se posvetoval z občinami, društvi in posamezniki. Prekoračil je celo demarkacijsko črto in prišel v Radgono. V Gradcu vodi dobro organiziran informačni urad za obmejne zadeve. Nemški agitatorji še zdaj prireajo shode in posvetovanja v takozvani »apački kotlini«, ki leži na desnem bregu Mure in pripada nesporno Jugoslaviji. Mi smo napravili čez Radgono in okolico križ, kakor hitro smo izvedeli za avstr. mirovno pogodbo. Lahko bi tudi agitirali, kakor Nemci v Apačah, toda že prvi protestni shod je prepovedala najprej vojaška oblast, na to pa vlada. Obmejni krogi so storili, kar se je dalo, ali niso našli zaslombe v slovenski javnosti. Avstrijci so zlasti proti koncu lanskega leta mnogo pi-

sali o važnosti obmejne komisije, pri nas se take stvari omenjajo s par vrsticami. Njihove priprave močno diše po tkz. nemški »Gründlichkeit«, toda ta duh ni ravno zoprni, če se pomisli, da gre za stvar, ki lahko ostanejo še stoletja. Zlasti pri malem narodu ne izgleda smešno, če se polaga važnost na slednjo obmejno vas, ki jo hoče iztrgati tujec. Dr. Kamnikar dela baje na to, da dobe Apače nekako »samoupravo« (I), ako že ni mogoče jih pridobiti za Avstrijo. Za nas vprašanje Apač sploh ne obstoja, mi razpravljamo samo o naših minimalnih zahtevah in te segajo preko Mure, v Radgono in njeno slovensko okolico.

Te dni se je v avstrijski skupščini sprožil vprašanje Radgone. Istočasno se je avstrijski zunanji urad pri vrhovnem svetu pritožil proti skretnju pravice komisije za razgraničenje. Bržkone je stvar takla, da bo komisija potrdila status quo in da ne pride niti do najmanjših poprav v pogodbi določene črte, izvzemši mesta, kjer se ima ta črta šele določiti. S tem bi nemški upi splavali po vodi, a tudi naše zahteve bi ne prišle v razpravo. Mi bi morali koncem julija popolnoma zapustiti Radgono. Nemci pa bi izpraznili desni breg Mure (apačko kotlino).

Obmejni Slovenci imamo sledeče zahteve:

Kot meja pri Radgoni naj se določi sedanja demarkacijska črta, ki lepo in pravilno prehaja na prekmursko ozemlje ter teče približno po naši jezikovni meji (izvzemši mesto Radgono, ki je umetno germanizirano). Minimalno pa zahtevamo za Jugoslavijo železniški most, kot mejo železniške proge pri Potrni in odtod v severovzhodni smeri Cankova tako, da pripadejo občine Zenkovec, Dedonci, Žetinci in Potrna Jugoslaviji. To mejo hočemo ne le iz narodopisnih, marveč v prvi vrsti iz gospodarskih, prometnih in strateških razlogov. Da je Jugoslavija upravičena do tega ozemlja, je priznala svojčas tudi mirovna konferenca, ko je odločala o usodi Prekmurja in ga priklopila k naši državi. Niti govora pa ne more biti o nemški zahtevi, da bi se kraj Spodnji griz, ki leži na desnem bregu Mure, a je doslej spadal v upravo radgonske mestne občine, zaeno z Radgono priklopil Avstriji. To bi bil mejni monstrum, kakršnega še ni videl svet, zakaj meja bi tekla sredi ulične ceste in po strehah poslopij. Ta zahteva, ki so jo v nasprotju s svoječasnim izvajanjem dr. Kamnikarja, prinesli graški listi, je tako neresna, da jo je pripisali junjskemu vremenu.

Pozivljamo vlado, da z največjo brižnostjo varuje slovenske obmejne interese, ki so hkrati tudi državni interesi. Jasen je nemški načrt, da z dosego malenkostnih uspehov na raznih točkah določajoče se meje izvojuje poraz naših zahtev in nam zloradnostno iztrga še kak kosček naše očetvske zemlje. Če prispe na mejo zavezniška komisija, smemo gojiti navzlic preklicano slabim izkušnjam še upanje, da bo tukaj zavezniki in ne bo kar akceptirala vseh avstrijskih zahtev, kakor upajo Nemci in renegatje na levem bregu Mure.

Italijanska nasilistva.

Laška divjanja v Pazinu.

LDU Pulj, 16. julija. List »L'Azione« poroča z dne 15. t. m. iz Pazina, da so italijanski demonstranti udrlj v tiskarno

»Pučkega prijatelja« in jo popolnoma opustošili. Stroje so razbili ter pometali skozi okna. Skušali so tudi napasti »ni dom«, kar pa so jim zabranili it karabinjerji. Isti list poroča iz Pulja, da so istega dne italijanski demonstranti popolnoma opustošili in razbili pisarno dr. Zuccona, odvetnika v Pulju, kateremu so vso opravilo razbili in uničili. Poskušali so tudi vdreti pri dr. Vratoviču, kar pa se jim ni posrečilo.

Demonstracije v Pulju.

LDU Trst, 16. julija. Listi poročajo iz Pulja z dne 16. t. m.: Preteklo noč so napadli prostore Circola giovanile socialista di Monte Grande (društvo socialistične mladine). Napadalcu so bili isti, ki so prejšnji večer sežgali Narodni dom v Pulju. Razbili so okna, razmetali vse akte, uničili sliko Ljenina in izvršili razna druga vandalistična dejanja. Med delavci vlada vsled tega veliko razburjenje. 15. t. m. so se demonstracije v Pulju nadaljevale. Narodni dom je še vedno gorel. Zvečer je prišlo do novih demonstracij Italijanov pred stanovanji Jugoslovenov. Ni izključeno, da pride do novih konfliktov. Ponoči od 15. na 16. je močna skupina mladeničev napadla sedež hrvatskih društev na Monte Grande. Ob dveh zjutraj je odšla pred odvetnika Zuccona, kjer so s silo odprli vrata ter vdrlj v njegovo pisarno in stanovanje. Odvetnika Zuccona ni bilo doma. Demonstranti so v stanovanju našli baje šest bomb in jugoslovansko zastavo. Mladeniči so stanovanje in pisarno opustošili in vrgli na cesto vse pohištvo.

Italijansko izzivanje.

LDU Dunaj, 17. julija. (CTU) Pravkar semkaj dospeli list »Corriere della sera« od 14. julija javno zahteva vojno proti Jugoslaviji in piše, da Jugoslavlani varajo sami sebe. Albanija ne pomenja Italiji niti milijonskega dela one cene kakor Alpe in jadranska meja, katera znači za Italijo moč in eksistenčno vprašanje. Na jugoslovansko izzivanje bo vsaka italijanska stranka in vsaka italijanska vlada odgovorila čisto drugače, kakor je odgovoril Albancem Giolitti. Demobilizirati ne smemo, dokler nam proti jugoslovanski agresivni nacionalizem. Najprej moramo doseči mir, potem bo sledila demobilizacija. Najprej moramo izvesti, kar smo dolžni storiti, potem pošljemo vse pozive domov. Vse drugo bi pomenilo samoumor.

Spopadov pri Rakeku ni bilo.

LDU Ljubljana, 17. julija. Ljubljanski dopisni urad je od merodajne strani pooblaščen k izjavi, da so vse vesti listov o spopadu jugoslovanskih in italijanskih obmejnih straž pri Rakeku neresnične in izmišljene.

LDU Trst, 16. julija. Civilni generalni komisarijat objavlja: Tukajšnji list je priobčil danes dopolne vesti o pretveznem poizkusu srbskih patrol, prekoračiti pri Logatcu demarkacijsko črto. Vesti so pretirane in ne odgovarjajo dejstvu. Gre samo za nekatere strele na obmejne straže pri Rakeku. Storitci so neznane osebe onkraj demarkacijske črte. Naši so odgovorili z nekaj strelj. Nekaj minut po polnoči je bil mir popolnoma vzpostavljen. Gre torej za incident brez vsakega pomena, kakor se je zgodil že večkrat na drugih točkah demarkacijske črte. — (Vest, na katero se nanaša ta komunike civilnega generalnega komisarijata, je priobčila druga izdaja tržaškega lista »L'Era Nuova« od 15. t. m.,

kar smo mi priobčili v včerajšnji številki. Op. ur.)

Češki listi za Jugoslavlance.

LDU Praga, 17. julija. (CTU) »Narodna politika« piše: Med Jugoslavijo in Italijo se morajo takoj začeti pogajanja, da se prepreči vojna. Navzlic vsem provokacijam je Jugoslavija napram Italiji vedno zasledovala politiko zmernosti. — »Čeh« meni, da more le Amerika uspešno poseči v ta razpor in zmanjšati vojno nevarnost. — »Československa republika« poudarja, da obstoja največja napaka v tem, ker se neprestano zavlačuje rešitev jadranskega vprašanja, v katerem bosta morali obe stranki popustiti. List se zavzema za skorajšnjo rešitev jadranskega problema. — »Narodni Listy« in »Narodni Demokracie« pišejo: »Nihče ne more zahtevati, da bi se jugoslovanski bratje, mučenci terorja, ki so se že dovolj borili za svoja prava in za svobodo, morali za ta zopet bojevati.«

Država SHS.

Regent v Sarajevu.

LDU Belgrad, 16. julija. »Politika« javlja: Končno je ugotovljeno, da odide prestolonaslednik Aleksander iz Beograda 28. t. m., da uradno poseti Sarajevo. Kakor se sklepa, bi regent po dovršenem potovanju po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, ako bi razmere dopuščale, šel na Plivačka jezera, kjer bi ostal deset dni.

Kongres kmetovalcev.

LDU Belgrad, 16. julija. Prvi državni kongres organiziranih in neorganiziranih kmetovalcev vse države bo dne 1. in 2. avgusta v Beogradu. Na kongresu bodo govorili o stanovskem vprašanju in o programu; vsile se bodo volitve glavnega izvršilnega odbora. G. Avramović bo imel referat o organizaciji poljedelcev, dr. Miko Popović o trgovinski politiki in poljedelstvu, dr. Vlainac o valutni reformi.

Za Sušek.

LDU Belgrad, 16. julija. Ministrstvo za prehrano in obnovu zemlje je sklenilo, da Potrošni zadrugi na Sušaku stavi na razpolago kredit 10 milijonov dinarjev kot prometno glavnicu za kupovanje živil in potrebščin prebivalstva na Sušaku in v okolici.

Konferenca v Spaji.

LDU Spaa, 16. julija. (DKU — Havas) Ker je konferenca končana, bodo vsa odposlanstva jutri zjutraj zapustila Spaa. LDU Pariz, 16. julija. (DKU) H vavos posebni poročevalec v Spaa-i poroča: Vprašanje obnov je bilo izročeno v proučevanje mešani komisiji, v katero sta imenovana od vsake države po dva člana. Komisija se bo prejkone sestala v drugi polovici meseca avgusta v Zenevi.

Razna poročila.

St.-germanska pogodba ratificirana.

LDU Pariz, 17. julija. (DKU — Havas) Ratifikacija st.-germanske pogodbe se je izvršila včeraj dopolne v ministrstvu za zunanje posle pod predsedstvom Jules Cambona. Prisotni so bili angleški poslanik lord Derby, italijanski poslanik conte Bonin-Longare, grški poslanik Romanos,

zel je bolezen premagal in še živi, zato ga, kogar zanima, lahko vsak sam vpraša, kako je bilo tisto noč, ko je vasoval na Skuti in užival ponočni razgled. A ta prigodba zopet kaže, kako resnična je Krčova trditve, da »Skuta ni za špas«.

Pa zbogom Skuta in na svidenje drugikrat, najaj jo mahnejo na kranjsko stran, na Male Pote. Izrastek Skute, ki ima podobo strešnega slemena na hiši in se tudi imenuje Slem e, deli Pote v Velike in Male Pote. Pot navzdol je turistično še zanimivejša kot je bila navzgor. Stena je zelo strma in ponekod popolnoma gladka. Stopamo po klinih in prijemamo se za klin. Ostali so tudi med vojsko nepoškodovani.

Na Poteh smo, na vznožju obeh Rink. Udarimo jo skozi Turski žleb in Okrešelj. Turski žleb je velezanimiv! Pol ure dolg, na dnu poln snega, a sneg je tako strm, da si ne upa vsak po njem. Naj ti zdrsne, pa boš v par minutah spodaj ob vhodu v žleb, a gotovo vsled tega ne boš nič prej na Okrešlju kot drugi, ki gredo počasi po klinih, ki so zabiti v steno. Pravijo, da je jako neprijetno, če se srečajo na klinih planinci. Posebno, če so obilnih teles, se težko zbašajo drug mimo drugega. Pri takih srečanjih pride do neprostovoljnih objemov.

Pripovedoval je nekdo, kako je bilo, ko ga je v Turskem žlebu ujela nevihta. Htel je navzdol, zadaj je bil še en turist, ki je nekoliko zaostal. Kar prifrči velik kamen po zraku, kmalu za njim klobuk. Sprejaj idoč je prepričan, da je kamen zadel tovariša na glavo in mu zbil klobuk. Ve-

selo presenečen pri kmalu zapazi, da gre tovariš še cel in zdrav za njim. Odnoslo mu je zgolj klobuk, kamen ga ni zadel. A gotovo je v takih slučajih položaj zelo neprijeten in razburljiv, ker se v žlebu nimaš nikamor umakniti. Zato ne hodi skozi žleb ob času neurja.

Drug slučaj. Mlad turist se je zadržal po trdem, strmim snegu. Če bi šlo srečno, v nekaj minutah bi bil spodaj ob dnu žleba. Pa mu je spodletelo, ni se mogel več vjeti in postaviti na noge, drčal je po strmih snežišču in se ustavil šele ob spodnjem koncu žleba. K sreči si ni ničesar polomil in se ni močno poškodoval. Spodaj je nekaj časa ležal v nezavesti, pa kmalu je prišel zopet k sebi in je nadaljeval svojo pot. Pozneje je nekoč na Grintovcu zapisal v spominsko knjigo navdušene besede o krasnem »bumelnu« po Turskem žlebu. Gotovo ni mislil na le-ta svoj nenavadni »bumel« po žlebu, ki bi ga bil lahko stal življenje. Bil je to vrli planinec Mirko Janežič, ki je s tovaršim L. Čado napravil več veletur po jezerskih gorah.

V zimskem in spomladnem času drče plazovi po žlebu, zato klini mnogo trpijo. Zato so zdaj, ko že pet let ni nihče popravljal planinskih potov, močno prikrivljeni.

Ko pridemo iz žleba, ki ga tvorita Turska gora (2246) in Štajerska Rinka (2276), smo že na štajerskih tleh. Še malo in na prijaznem Okrešlju smo. Tu so svoj čas imeli Nemci svojo koč. Ko jo jim je menda plaz vzel, je štajerska podružnica Slov. Plan. Društva izrabila ugodno priliko in postavila lepi Frischaufov dom. Savinjska podružnica je lahko po-

nosna na to lepo planinsko zavetišče, ki je vsako leto številno obiskano in dobro oskrbljeno. Ker je na Okrešlju tudi planina, ti v koči celo z mlekom lahko postrežejo.

Pol ure pod Okrešljem je znamenit slap (Nemci ga imenujejo Rinka Fall, Turski žleb imenujejo Rinkator) in dalje spodaj lepa Logarska dolina, Solčava in Savinjska dolina. Ena steza drži z Okrešlja na prijazno Kamniško Sedlo med Brano (2247) in Planjavo (2392), druga pa na Savinsko Sedlo med Križem in Mrzlo goro.

Na Savinjsko Sedlo in še dalje.

Na Savinjsko Sedlo drži pot čez Vadine. Domačini pravijo Vadine, ne Vodine, kakor pišejo v knjigah. Ni razvidno, zakaj naj bi se kraj imenoval Vodine, zakaj naj bi dobil ime od »vode«, saj na Vadinah ni nikake posebne ali značilne vode. Bržkone so začeli kraj tako imenovati, ker niso razumeli, kaj pomeni beseda »vadina«. Vadina je njiva z deteljo zarasla, ki se potem več let ne preorje. Torej isto kot ledina. V tem smislu bi morali reči »Ledine« namesto »Vodine«. Na vsak način je bolj verjetno, da je dobil kraj ime bo besedi »vadina« in ne od vode. Vadine so precej poraščene, poleti se tukaj stalno pasejo ovce, tudi borna pastirska kočja je na Vadinah.

Na Vadine držita dve poti. Ena prav nič težavna po s travo in grmovjem zaraslem spodnjem pobočju in druga skozi Zrel o.

Lep je iznrehod po dolini Gorenje (Ra-

venske) Koče mimo Anclarja in dalje po senčnatih smrekovih in bukovih gozdovih. Ena pot zavije na desno v Štularjevo planino, ki nam je že znana. V sezoni oskrbujejo iz te planine Češko kočjo z mlekom. Druga pot pa drži naprej po dolini in se zopet cepi. Ena steza se vspne na Vadine, druga pelje na Ruja v pl a z in v Češko kočjo. Pa tudi iz Češke kočje naravnost lahko prideš na Vadine čez Ruja v Plaz in skozi Zrel o. Z Ruja v Plava vodi steza navzgor, treba je iti čez lesene stopnice, ki so zdaj precej pokvarjene. Ta steza je še precej nova, vendar so jo plazovi med vojsko, ko je ni nihče popravljal, zelo pokvarili. Pod Zrelom je precej strmo snežišče.

Pred par leti se je tu ponesrečila neka ljubljanska gospa, o kateri so pravili, da je pozneje v bolnišnici umrla. Že je skoro prehodila snežišče, še nekaj korakov in bila bi na trdnih tleh. Snežišče je strmo in trdo, posebno strmo pada tam, kjer s snega preideš na kopno. Če imaš cepin, se ti ni ničesar bati, palica pa bolj slabo služi. Nekateri planinci imajo navado, da ko so že blizu cilja, postanejo manj oprezní, mislijo, še teh par korakov hitro napravim, pa sem na trdnih tleh, in se ravno tedaj ponesrečijo. Mnogi se ponesrečijo, ko se vračajo z gore. Postanejo brezskrbni in ne previdni in nesreča je tu. Tako se je ponesrečila tudi omenjena gospa, ko bi že ravno imela stopiti na skalnata tla. Izpodrsnila je in zadela spodaj ob skalo. Zlomila si je nogo in se tudi sicer močno poškodovala.

(Konec.)

Jugoslovanski delegat Pašić, princ Haron za Siam, Owey za Kitajsko, Kolar za Češko-slovaško in Eichhoff za Avstrijo.

Italijansko-albanska pogajanja.

LDU Pariz, 17. julija. (DKU — Brezlično.) »Petit Parisien« poroča o italijansko-albanskih pogajanjih v Rimu, da italijanska vlada pač priznava popolno neodvisnost Albanije, a vztraja pri ustanovitvi oporišča za italijansko brodogradnjo v Valoni. Uprava mesta Valone sam bi pripadala Albaniji.

Politične novice.

Še enkrat rekonstrukcija deželne vlade. Vemo, da velja od nekdaj za liberalce povsod dvojna mera. Kjer je treba kaj zahtevati, zahtevajo vse zase. Kjer imajo moč v rokah in je treba drugim kaj podstopti, ne dajo ničesar. To so njihovi izjavotvorni politični principi. Njihova politična moč je v posameznih pokrajinah v veliki meri samo namišljena ali so jo pa dejansko prejeli iz rok drugih strank vsled njihovega vpitja v dobi narodnega navdušenja in splošne popustljivosti. Sedaj pretiravajo to svoje posestno stanje v brezkončnost in zahtevajo nemogoče stvari. Pri tem pa še valijo krivdo, da ne pride do koncentracije pri posameznih deželnih vladah, na druge. V Dalmaciji je naša stranka dobro organizirana, polovica Dalmacije je v njenem taboru, toda liberalci se čudijo, da zahtevajo sploh kako poverjenišvo zase. Ravno tako je v Bosni in banovini. Pri nas pa nastopajo, kakor da ne bi bilo druge politične stranke v deželi kakor samo edino liberalna. To je morda koristno za liberalce, a nedostojno in poniževalno za vse druge stranke. Po tej poti se ne tvorijo koncentracije. Mi še enkrat povdarjamo, da ne bomo pripustili, da bi prešla pretežna politična moč v roke stranke, ki je po številu svojih pristavev gotovo ena najmanjših strank v Sloveniji. Tudi ne bomo dopuščali, da bi merili politično moč v posameznih pokrajinah po dvojni meri vedno v prilog liberalcev.

Humor dr. Tavčarjevih argumentov. Gospod mestni župan dr. Tavčar je še vedno prožnega duha, ki tudi ni brez hudomušnosti. Žal, da se ta prožnost kaže le tam, kjer je treba zagovarjati milijonarje. Ko pa je treba govoriti o socialni bedi in zoper njo kaj storiti, tedaj postane dr. Tavčarjev duh nekam trd in okoren, prav kakor da bi imel pred seboj v občinskem svetu interpelacijo o pometanju ljubljanskih cest. Argumentov zoper stanovanjsko naredbo mu ne zmanjka tudi v najhujših pasjih dneh. Ko je dr. Tavčar pred regentovim prihodom izdal svojim podložnikom ukaz, naj pometejo ljubljanske ceste sedemletne nesnage, je imel vkljub naporom tedanjih dni duševne čistosti dovolj, da je naskočil stanovanjsko naredbo s sledečim razlogom: »Saj zdaj, ko prihaja regent v Ljubljano, naj dr. Gosar ne meče milijonarjev na ceste.« Regent je prišel in videl pometene ljubljanske ulice — kar bi tudi mi radi večkrat videli —, a milijonarjev dr. Gosar tedaj ni vrgel na ceste. Pač pa je regent lahko videl na stotine vagonov in barak, ki služijo za stanovanja delavskim družinam. Sedaj je dr. Tavčarjev argument postal zastarel. Treba je poiskati drugega, ker se bliža čas, ko bodo morali vendarle na ceste oni milijonarski uporniki, ki jih zagovarja dr. Tavčar. In danes v tej pasji vročini se je skuhal dr. Tavčarju nov argument proti stanovanjski naredbi. V »Sl. Narodu« namreč piše: »Sedaj, ko nas Lahi hočejo po vsi sili zaplesti v novo vojno, ko nam sežigajo naše imetje in moré naše brate, ropajo po naših konzulatih ter javno zasramujejo našo državno zastavo, ni časa, da bi se s prejšnjo intenzivnostjo pečali z notranjimi zadevami, ki so vse stopile ozadje pred zadnjimi izbruhi divjaške in nekulturne surovosti degeneriranih Lahov! Ker sta se dr. Gosar in dr. Korošec vsaj v glavnih točkah nekoliko sporazumela, pričakujemo, da poverjenišvo za socialno skrb v Ljubljani ne bo naših ljudi na ulico metalo v času, ko nam iz Logatca groze dalekosežni laški topovi, ko torej ni izključeno, da postane Ljubljana žrtev obstreljevanja, ki bo usmrtilo tako poverjenišvo za socialno skrb, kakor tudi hišne posestnike ljubljanske. Tak čas ni primeren za notranje krutosti in to mora gospod dr. Gosar sam sprevideti. Tudi ima pri tem zadoščeno, da se mu je ljubljansko sodišče hvalevredno podvrglo, prejkone vsled pritiska poverjenišva za pravosodje, ki je tudi v klerikalnih rokah. Kakor rečeno, o vsem tem nočemo dalje pisati, ker imamo druge, važnejše skrbi.« Tedaj tako! Lahi požigajo v zasedenem ozemlju slovensko imetje, zato prihodnjo zimo na stotine delavcev iz zasedenega ozemlja, ki so prišli kot delavci — nemilijonarji v svobodno Jugoslavijo, lahko po vagonih in barakah na patriotično liberalen način zmrazne! Dr. Tavčar se namreč nima časa baviti s tem. In milijonarji! Ti so že dovolj v skrbeh pred Lahom. Zato ne razburjajte jim milijonarskih živcev še s sta-

novanjsko naredbo. In ko bo laška huda ura minula — upamo, da kmalu, in da se vojnim hujšakom tu in onstran premirne črte ponesreči njih namen, — tedaj se bo dr. Tavčar oglasil z novim argumentom. Morda bo to pot na vrsti plebiscit na Koroškem. Modroval bo sledeče: »Ne metajte slovenskih milijonarjev na ceste, ker sicer noben koroški kapitalist ne bo hotel glasovati za Jugoslavijo.« Ta argument bo tudi najbolj zadel načelno stran dr. Tavčarjeve stranke, v kateri se začne človek šele pri prvem milijonu.

Volitve se bližajo. Če vzameš današnji »Naprej« v roke, moraš misliti, da smo sredi volivnega boja. Besni in klevečta, opravlja in sumniči z virtuoznostjo. Na dnevnem redu je zopet klerikalizem. Ljudje, ki so že povsod, kjer so dobili absolutno moč v roke, vse zapravili, razrdli, uvedli najhujši teror, nastopajo kot sodniki nad drugimi in opletajo z lažmi okoli sebe, kakor bi šlo za stavo. Sami se izdajajo v nekoliko, odkod ta besnost. Vidijo, da se njihova stavba precej ruši in podira. Krščansko socialno gibanje narašča stalno in vztrajno tudi med delavci. Z lažmi in terorjem hočejo preplašiti ljudi, da se jim ne bi izneverili. Na posamezne očitke je težavno odgovarjati, ne radi tega, da ne bi mogli, kolikor bolj radi tega, ker bi nam zmanjkalo prostora. Vsaka druga beseda, ki jo zapišejo proti naši stranki je ali laž ali podtikanje. S takimi »kavalirji« se je seveda težko boriti. Edino orožje je, da vzpletemo tem globlje svojo organizacijo in se še z večjim trudom lotimo socialno-političnega in gospodarskega dela. Strast naj hodi svojo pot in si išče duška besnosti, mi pojdemo pot poštenega dela.

Poljska in socialisti. Po zadnjih porazih dela Poljska silovite poizkuse, da bi se z uspehom ustavila boljševističnemu prodiranju. Pilsudski in Haller sta pozvala ves narod k odporu in v vojno službo. Ljudstvo se v resnici v veliki meri odziva. Zanimivo je dejstvo, da so se tudi socialisti izrekli za skupni nastop z meščanskimi strankami proti boljševističnemu upadu. Izdali so manifest na proletariat vesoljnega sveta, v katerem skušajo opravičiti svoj aktivni nastop. V manifestu pravijo, da so prisiljeni braniti narodno in državno neodvisnost Poljske. Sovjetska Rusija bo zadela tudi ob prsi poljskega proletariata, če ne ustavi svojega prodiranja. Ideje sovjetske Rusije med poljskim proletariatom niso našle, kakor kaže manifest, ugodnih tal.

Bojkot proti Mažarski. Z veliko gesto proti Mažarski proglašeni bojkot samoderžev v Amsterdamu je tam, da bo končal z neuspehom. Bojkot so proglasili iz političnih razlogov. Hoteli so strmoglaviti ogrsko vlado in pomagati komunističnim teroristom zopet na noge. Glavni tajnik mednarodne zveze strokovnih organizacij je govoril na Dunaju pred par tedni zmagoslavno, kakor bi gospodoval že nad vesoljnim svetom. Potek dogodkov jih je pa prisilil, da so postali že dokaj ponižnejši. Sedaj že proglašajo, da niso imeli namena vmešavati se v notranje-politične razmere ogrske države, ampak da so hoteli le podpreti delavsko gibanje. Postavili so nekatere pogoje, pod katerimi bi bili voljni, ustaviti bojkot proti Ogrski. Med temi pogoji so tudi ti, da se upostavi vse delavske organizacije in jim povrnejo zaplenjene premoženje; voditeljem, ki so na Dunaju, in proti katerim ni naperjena obtožba, naj dovolijo povrat na Ogrsko. Obtožence naj sodijo redna sodišča. V začetku bojkota so zahtevali amnestijo za vse politične delikte, dalje da se morajo ustaviti vsi procesi proti komunistom. Voditelji bojkota so precej popustili v svojih zahtevah. To je znamenje, da že iščejo po primernem izhodu, kako bi ustavili bojkot.

Občinske volitve v Budimpešti. Pri občinskih volitvah v Budimpešti so dosegle združene krščanske stranke nepričakovan uspeh. Izvoljenih je bilo po proporciji 167 krščanskih socialcev in 73 pristavev liberalnih in demokratskih strank. Dosedaj so vladali v mestnem svetu neomejeno židovski liberalci.

Dnevne novice.

Poziv. Do 25. t. m. naj se gotovo javijo v svrhu evidence Narodnemu svetu v Velikovecu vsi oni, ki so bili primorani zapustiti glasovalno cono B (Celovec) ali bili iz nje izgnani.

Slovensko ženstvo! Zopet Ti je dana prilika, da pokažeš svoje plemenito srce, da pokažeš svojo zrelost, da pokažeš razumevanje težnj svojega tako težko izkušenega naroda! Naj zagori v Tvojem srcu plamen maščevanja do njih, ki skrunijo Tvoja ognjišča, ki uničujejo Tvoje svetinje, ki zažigajo strehe nad glavami Tvojih bratov! Slovensko ženstvo mašuj se! Mašuj se s tem, da z vso vne-mo podpreš njo, ki je zaenkrat edina tolažnica Tvojih nesrečnih bratov, — našo Jugoslovensko Matico. Slovenske žene, slovenska dekleta, kličemo Vas na pomoč v usodni uri, kličemo Vas vse,

kar Vas je: Priskočite na pomoč, delajte, pomagajte, da rešimo, kar je naš! Zbirajte naši Jugoslovenski Matici novih članov, zbirajte prispevkov, ustanavljajte ženske podružnice... V narodu vse, vse vpije po maščevanju... Sestre, ali naj me gledamo oddaleč, prekrižanih rok? Nikdar! Torej vse na delo, vse v rezervu, vse na pomoč naš Jugoslovenski Matici!

Promoviran je bil dne 15. t. m. na kr. vseučilišču v Zagrebu za doktorja prava g. Joško Janež iz Ljubljane.

Petrov dan v Gradcu. Na »Petrov dan« se je v jugoslovanskem konzulatu v Gradcu vršila prisrčna slavnost grške jugoslov. kolonije. Gosp. gen. konzul Budisavljevič je sprejel ob 11. uri dopoldne deputacije, ki so podale čestitke za kralja. Nato je g. gen. konzul v krasnem govoru podal sliko življenja in trpljenja ter junaka dela kralja Petra. Po govoru je zbrano občinstvo odpevalo »Bože pravde«, »Lepa naša domovina« in »Naprej zastave Slave«. Navzoči zastopnik češke republike je v ime češke kolonije v Gradcu pozdravil slavnostni sestanek in izrazil željo trajnega prijateljstva med Češko in Jugoslavijo. Priprosta in prisrčna manifestacija se je završila z pevanjem raznih narodnih pesmi vseh treh plemen našega naroda.

Kronska zbirka za Koroško. Društvo »Gospodsvetski Zvon« je razposlalo na vsa šolska vodstva po celi Sloveniji nabiralno pole s položnicami. Po končani zbirki naj se prispevki takoj odpošljejo po položnicah.

Izreden dogodek. Danes 16. julija 1920 obhaja župnija štanga posebne vrste obletnico, namreč obletnico zadnjega mrliča v fari. Lansko leto (1919) 16. julija je umrl zadnji štangar: Špehov Janež iz Čoljan, 75 let star fant. Za njim ni bilo do danes še nobenega mrliča — domače fare z nad 700 prebivalci. Pač redek slučaj; tudi v štangi v 100 letih edini.

Politični katekizem. Ta izvrstna in poljudno pisana knjižica bi morala biti v rokah vsakega našega somišljenika. Podaja izčrpen pojasnilo o političnem položaju in političnih vprašanjih v Jugoslaviji. Poleg tega obravnava tudi še nekatere druge stvari, ki bi jih moral vsak državljan znati. Segajte pridno po knjižici. Naroča se pri tiskarstvu SLS, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. Posamezni izvod s poštnino vred stane 6 K, kdor naroči 20 izvedov, stane posamezen izvod s poštnino vred 5 K; kdor vzame osebno 20 izvedov, stane 4.50 K izvod.

Društvo slovenskih profesorjev do septembra ne posluje. Redni občni zbor se vrši 13. septembra. Dnevni red se pravočasno naznani; eventualni samostalni predlogi naj se vpošljejo vsaj do 2. sept.

Razglednice o sprejemu prestolonaslednika v Ljubljani se naročajo pri »Društvu jugoslovanskih novinarjev« v Ljubljani. Serija (8 slik) stane 16 kron. V nadrobni prodaji se dobivajo tudi po vseh ljubljanskih večjih trgovinah. Trgovci in prekupci dobe pri večjem naročilu znaten popust. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi ne kupil teh razglednic v spomin na bivanje našega kraljeviča v Sloveniji.

Vransko. Koroški odbor za sodnji okraj Vransko priredi v nedeljo, 8. avgusta t. l. na vrtu gostilne »Slovan« veliko ljudsko veselico. Tem potom vabimo vsa politična in kulturna društva, da prihite v naš gorski kraj in se ozirate na našo prireditel. — Koroška kliče na pomoč!

Fredavanja o Koroški. Društvo »Gospodsvetski Zvon« sporoča vsem društvom in društvenim organizacijam po celi Sloveniji, da je društvo vedno pripravljeno, na vsako društveno prireditev odposlati brezplačno govornika, ki bo razjasnil položaj in razmere na Koroškem. Društvo je poskrbelo, da bodo prišli na shode osebe, ki so dobro poučene o koroških razmerah. Zato nujno prosimo vsa društva, da naj ne bo nobene prireditve, na kateri bi se ne govorilo tudi o Koroški. Za govornike pišite kar na »Gospodsvetski Zvon«, ki bo takoj vsaki prošnji ugodilo.

Z Ježice. Vsled tožbe, ki jo je vložil nadučitelj Ivan Perko iz Ježice proti 13 občanom iz Ježice, ker so 6. januarja 1920 oddali pri okrajnem in višjem šolskem svetu v Ljubljani vlogo, v kateri se je žalil na časti, bi se imela vršiti obravnava pri okrajnem sodišču v Ljubljani dne 3. julija 1920. Po 6½ urni razpravi in zaslišanju prič je prišlo do poravnave, ker so vsi obdolženi obžalovali in preklicali vse trditve, navedene v omenjeni vlogi kolikor so se na podlagi dokaznega gradiva izkazale kot neresnične in pretirane in so se obdolženci zavezali nerazdelno plačati vse stroške po sodni odmeri v 14 dneh ogibom izvršbe. Kakor se sliši, bodo ti stroški znašali lepo vsoto okroglih 5000 K. Tako se je končala gonja, ki se je pričela proti I. Perkotu pred enim letom od strani nekaterih hujšakcev. Blamaža je zaslužena. Obdolženci bi tako velikodušno ne odpustili tožitelju, ko bi bili oni tožniki, a nadučitelj toženi. Ena njih prič, ki je prišla celo iz daljnjega Dunaja, ima za nagrado občutne potne stroške. Sme se trditi, da imajo nekateri v naši občini obilo denarja, ker ga tako nesmiselno

trosijo za drage tožbe ali pa veselje do obdolžitev, ki magari naj bodo tudi neresnične, pretirane, sploh nesmiselne.

Propagandni izlet avtomobilnega kluba na Koroško se vrši v soboto 31. julija. Opozorjamo na tozadevno poročilo pod rubriko »Sport«.

Takse za potne liste v prekomorske kraje. Po začasnem zakonu o proračunskih dvanajstih je predpisano, da se mora plačati za izseljeniški potni list v Ameriko taksa 250 dinarjev. Ta velika taksa je predpisana kot preventivna odredba, s katero se je hotelo nekoliko omejiti škodljivo izseljevanje naših državljanov v prekomorske kraje. Tendenca tega zakonskega predpisa je bila edino ta, da se iz gospodarskih in narodnih interesov prepreči izseljevanje naših državljanov v prekomorske kraje ter se vsled tega ta predpis nanaša tudi na izseljeniške potne liste za vse prekomorske kraje, ne glede na to, ali se potuje posredno ali neposredno v Ameriko.

Pristojbine za vidiranje potnih listov inozemcev. Ministrstvo za finance je sporočilo deželni vladi za Slovenijo: Po pooblaščenju v 1. dodatku T. Br. 238 zak. o takсах je g. minister za finance s svojim sklepom od 7. aprila 1920. l. Br. 2803 odločil: »Da naša poslaništva, konzulati in misije v inozemstvu, kakor tudi ostale oblasti v tuzemstvu zahtevajo od tujih državljanov za vizum potnega lista isto takso in v istem novcu, kakršno takso in v kakršnem novcu jo zahtevajo tuje oblasti v tej državi, vendar pa ne sme biti manjša od vrednosti 10 dinarjev. Radi tega morajo tukaj naše politične oblasti, ki izterjajo te takse od tujih državljanov, zahtevati plačilo teh taks v oni vsoti in novcu, v kateri zahtevajo to takso tuje oblasti v naši državi. Generalna direkcija posrednih davkov je dobila od ministrstva za zunanje stvari izvestilo, da zahtevajo tuja poslaništva, konzulati in misije v naši državi na račun omenjene v nastopnem razmerju: 1. Češko-slovaško poslaništvo: a) za trgovce 63 dinarjev, b) za privatne osebe 21 dinarjev. 2. Poljsko poslaništvo 8 dinarjev. 3. Grško poslaništvo 50 dinarjev. 4. Italijansko poslaništvo 50 dinarjev. 5. Avstrijsko poslaništvo 30 dinarjev. 6. Romunsko poslaništvo 10 dinarjev. 7. Francoski konzulat 10 frankov. 8. Švicarski konzulat 25 dinarjev. (V Švici se samo za prehod [visa pour transit] la Suisse sans arret) plača 5 švicarskih frankov). 9. Madžarska delegacija 31 dinarjev. 10. Belgijsko poslaništvo: a) za navaden vizum 10 frankov, b) za vizum z rokom od šestih mesecev do dveh let 25 dinarjev. Radi tega imajo naše pristojne oblasti v državi zahtevati od državljanov odgovarjajočih držav ravno toliko takso in v istem novcu.

Gasilno društvo za Kandijo in okolico je bilježilo v svojo kroniko 11. julija redko slavnost, namreč blagoslovljenje gasilskega orodja. Ta slavnost bi se imela vršiti že meseca avgusta 1914, pa je bila preprečena vsled svetovne vojne. Zato pa se je tem slovesneje obhajala pretečeno nedeljo, in sicer so se udeležili tega redkega slavlja po svojih številnih zastopnikih sledeča gasilska društva: iz Ljubljane, Novega mesta, Mokronoga, Toplice, Poljan pri Toplicah, Črmošnjic pri Kočevju, Vavte vasi, Stopič, St. Jerneja, Dolnjega Mohorovca pri St. Jerneju, St. Petra, Ponikev, Trebnjeja itd. Preden se je vršilo blagoslovljenje pred farno cerkvijo v Šmihelu, je imel župan g. Josip Zirc daljši slavnostni govor, v katerem je pozdravil predsem vrle gasilce iz Kandije, kakor tudi zastopnike navedenih gasilskih društev in ostalo mnogobrojno občinstvo. Spominjal se je zaslug, ki si jih je pridobilo društvo tekom svojega obstoja, omenil, da je prepričan, da bo tudi v bodoče zvesto izpolnjevalo svojo dolžnost po znanem gasilskem receptu, svojim bližnjim na pomoč; na kar je nazdravil gđč. Dori Staretovi kot namestnici kumice gospe Josipine Stare iz ruprčvrške graščine, ki je velikodušno sprejela častno mesto. Nato mu je odgovoril načelnik gasilskega društva g. Jevšček, nakar je po vzpodbujajočem govoru opravil cerkveno opravilo domači g. župnik St. Teršan ob asistenci g. župnika Rometa in domačega g. kaplana L. Turšiča. Po končani sv. maši so odkorakali gasilci v Kandijo, kjer so imeli vaje, predvsem s parno brizgalno, pri čemer so dokazali svojo spretnost in veliko izvedenost. Popoldne ob dveh pa se je pričela na vrtu g. Murna na Drski ljudska veselica, katere čisti dobiček se je izročil v blagajno gasilskega društva, ki bo s tem denarjem kolikor toliko pokrilo svoje dolgovce, v katere je zabredlo v takem času. Veselica se je vršila v navzočnosti mnogoštevilnega ljudstva, ki je prihitelo od blizu in od daleč; svirala pa je novomeška godba. Slavnost je potekla v najlepšem redu in zadovoljstvu.

Razpis službe podkovskega mojstra na državni žrebnarni Selo pri Ljubljani. Služba bi bila za enkrat provizorna in plača po dogovoru. Po enoletnem zadovoljivem službovanju bi sledilo definitivno imenovanje in uvrstitev v kategorijo državnih poduradnikov. Pogoji za sprejem

v službo so: jugoslovansko državljanstvo, neoporečnost, starost nad 18 in pod 40 let in z dobrim uspehom dovršena podkovska šola. Prošnje naj se opremijo s krstnim listom, domovnico, uradnim zdravniškim spričevalom, pravnoštnim spričevalom pristojnega županstva in s spričevalom podkovske šole. Kompetenti naj navedejo v prošnjah tudi svoje zahteve glede plače.

Ljubljanske novice.

Ij Umrli je gospa Frančiška Smerdelj roj. Krajgher, soproga strokovnega učitelja v Ljubljani. Naj v miru počival!

Ij Predsedstvo Narodnega sveta za neosvobojeno jugoslovansko domovino v Ljubljani pozivlja vse člane, da se zanesljivo udeležijo plenarne seje, ki se vrši v četrtek, dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne v Mestni posvetovalnici (na magistratu). — Predsedstvo.

Ij Prijateljski pozdravni večer na čast ameriškim gostom se je vršil včeraj na vrtu Rokodelskega doma. Večer je otvoril predsednik Orlovske zveze Pirc s kratkim pozdravom. Ameriške goste so pozdravili še za delavstvo Iv. Gostinčar, za kat. nar. akademike predstojnika »Danice« Papež, za Orlice gđ. Milka Zupančičeva, za kat. narodne srednješolce Čanapa. V imenu ameriških gostov se je zahvalil v ognjevitih besedah ustanovitelj prvega ameriškega Orla v Clevelandu g. Anton Gerđina, kar je vzbudilo splošno navdušenje. Ves večer je neumorno vtrala salezijanska godba, med odmori je pel moški pevski zbor.

Ij Občni zbor E. K. akav. starešinstva se ne vrši ob priliki orlovskega tabora v Mariboru, nego je preložen na poznejši čas. Vsi člani starešinstva se pa vabijo, da se orlovskega tabora v najobilnejšem številu udeležijo. — Odbor.

Ij Vsi člani in članice Vincencijeve in Elizabetne družbe, Škofijskega društva za varstvo sirot, Društva za mladinske domove, Dobrodelnosti, salezijanskega združenja in drugih dobrodelnih organizacij se zbere danes popoldne ob 6. uri h karitativnemu shodu in mali deški prireditvi v Mladinskem domu na Kodeljevem (barake poleg voj. oskrbovališča). Govori g. Narte Velikonja. Pri prireditvi sodeluje tudi salezijanska godba z Rakovnika.

Ij Društvo za mladinske domove opozarja vse svoje člane, članice in prijatelje na današnje prireditve v Mladinskem domu na Kodeljevem in na novo sv. mašo v ponedeljek ob pol devetih ravnotam.

Ij Sporočila iz Amerike. Prosim, da se zglašijo pri meni, ako mogoče v ponedeljek, med 10. in 14. uro sledeči, da jim izročim naročila iz Amerike: Terezija Košir, Škofja ulica 12; Simon Praprotnik, Jenkova ulica 7; Franc Suštar, Dolenjska cesta 12; Franjo Turk, Dolenjska cesta; Angela Praznik, Cesta na Loko št. 2; Peter Oražem, kapetan v pokoju; Ivan Petkovšek, Križanska ulica; Lucija Bitenc, Ilirska ulica 22; Antonija Drobčina, Vič-Glince 101; dr. Ivan Černe, Miklošičeva cesta; Marija Pirc, Florijanska ulica 14; Marija Gorišč, Zalokarjeva ulica 14; Ivka Logar, Mestna hranilnica; Andrej Meže, Radeckega cesta 16; Frančiška Jevce, Vič 88. Drugim, ki so bolj oddalejni, bom sporočil pismeno. — Mr. Anton Grđina, Hotel Tratnik III./15.

Najnovejša poročila.

ITALIJA NAJ DA ZADOŠČENJE.

LDU Zagreb, 17. julija. »Obzor« javlja iz Beograda, da so vesti o dogodkih na zasedenem ozemlju vznemirile vse kroge. Vlada je sklenila, da preko našega poslanika v Rimu vloži protest in da zahteva satisfakcijo. Obenem se opozore zavezniki na vse te dogodke in na težke posledice, ki bi mogle nastati iz tega. V beograjskih političnih krogih se smatra položaj za zelo resen.

LDU Zagreb, 17. julija. Narodni poslanci iz zasedenega ozemlja in en srbski poslanec so bili včeraj sprejeti po vojnem ministru. Po avdijenci je izrazil eden izmed poslancev: Srbi niso ostali še nikomur ničesar dolžni, najmanj pa bodo kaj ostali dolžni Italiji.

LDU Zagreb, 17. julija. »Narodno Djeło« doznava iz Beograda, da je vlada sklenila glede dogodkov na zasedenem ozemlju podvzeti nastopne korake: Zahtevati zaščito naših soplemenjakov v zasedenih krajih. Glede Reke bo opozorila na nevdružni položaj, kjer še vedno divjajo D'Annunzieve čete. Vlada bo v zvezi s tem zahtevala ustanovitev mednarodne policije na Reki, katere službo bi izvrševale ameriške vojne ladje. Zahtevala bo popolno zadoščenje za opustošenje naše misije v Trstu. Ako se pokaže, da te mere ne zadostujejo, bo vlada nadaljevala tozadevno demaršo, in sicer z ostrejšimi, toda za sedanjí položaj še vedno diplomatičnimi sredstvi.

ITALIJANSKA NASILJA NA REKI.

LDU Reka, 17. julija. Izgredi Italijanov nečejo prenehati. Naš narod se čuti vsled

dogodkov zadnjih dni popolnoma osamljenega v svoji borbi, ker vidi, da ni niti od ene strani pomoči. Dobro organizirana italijanska izvešteljska služba prikazuje dogodke v moralno in faktično korist Italije na našo škodo. Sedaj se more ugotoviti, da je na Reki vse, kar je naše, uničeno in razbito. — Pri tem ni sodelovala masa, temveč skupine po 20 oseb. Pri Sikliču so našli sliki regenta Aleksandra in kralja Petra. Pobesneli so sliki obesili na cestno svetilko in jo med divjim krikom sežgali. Na korzu je bilo mnogo klobukov odnešenih iz trgovine Dobravičice. Trgovino Bole so izpraznili ponoči in na vozovih odpeljali blago. Pri plenjenju knjižarne Trbojevič so italijanski častniki polnili svoje žepke s pisarniški potrebščinami, zlasti s svinčniki. Na parnikih na Rečini so popili vse vino, manjše sode pa odnesli domov. Opustošili so tudi tiskarno Mirijam. Iz Poljedelske banke so odnesli pisalne stroje. Reči se mora, da na Reki nihče več ne govori hrvaški, ker se vsi, ki govorijo hrvaški, retirajo in odvedejo na kvesturo, kjer jih tepejo in nato izženejo z Reke brez ozira na to, ali imajo tam svoje domove ali ne.

LDU Reka, 17. julija. Reški župan Riccardo Gigante je izdal nastopni proglas: Meščani! Preteklo noč so se nadaljevali v nekaterih delih mesta izgredi in plenjenja. S temi izgredi in s tem pustošenjem se blati spomin naših mučnikov. Ni dostojno za Italijane, da si prilasti tuje imetje, tudi če je neprijateljsko. Reka naj pokaže, da še ni balkanizirana po Hrvatih. Prvi dogodki, ki se dajo opravičiti s prvimi čustvi ogorčenja, niso opravičeni, ako postanejo sistematični. Opominjam, da se bo proti vsakemu poizkusu, namerjenemu proti imetju in osebi, postopalo z vso strogostjo in z največjo energijo. Ta proglas so predvčeršnjim nalepili na vse zide.

SOCIALISTI POKOPALI ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Belgrad, 17. julija. Prečlog za žensko volilno pravico ni mogel priti do poimenskega glasovanja, čemur so krivi republikanci in socialisti, ki so izjavili, da bodo stavili samostojen predlog ne glede na pristaše ženske volilne pravice v vladnih strankah. Jugoslovanski klub je sklenil, da bo za ta predlog glasoval. Predlog pa ni prišel na glasovanje, ker niso bili prisotni vsi socialisti in republikanci, ki so predlog podpirali in zahtevali poimensko glasovanje. Svoje zahtevo so smatrali samo za agitacijsko sredstvo. V krogih, ki so za žensko volilno pravico, vlada radi te taktike socialistov in republikancev veliko ogorčenje, ker se na ta način ne rešujejo tako važna vprašanja kot je ženska volilna pravica.

PARLAMENTARNA KOMISIJA ZA ZUNANJE ZADEVE.

LDU Beograd, 17. julija. Včeraj pred sejo Narodnega predstavništva je imela sestanek interparlamentarna komisija pod predsedstvom predsednika parlamenta dr. Ribarja. Na tem sestanku so predsedniki klubov izrazili željo, da se osnuje parlamentarna komisija za zunanjo politiko. Predsednik dr. Ribar je vlado obvestil o tej želji.

POKRAJINSKE VLADE.

Belgrad, 17. julija. Ministrski svet se je bavil z vprašanjem pokrajinskih vlad, ki še vedno stoje na mrtvi točki. V pokrajinski vladi za Hrvatsko in Slavonijo bi imeli dobiti demokrati mesto podbana in poverjenika za uk in bogočastje. Demokrati kandidirajo za podbana Milana Rojca. Narodni klub se protivi, da bi dobili demokrati poverjenišvo za uk in bogočastje.

Belgrad, 17. julija. Novi dalmatinski pokrajinski vladi bi načeloval dr. Krstelj. Radikalni klub zavzema stališče, naj bi postal podpredsednik dalmatinske vlade dr. Desnica. Radikalni klub je imel v svojih klubovih prostorih sejo, na kateri je razpravljalo o tekočih vprašanjih notranje politike, predvsem pa o preosnovi pokrajinskih vlad in volivnem zakonu. V parlamentu je došlo do nekih nesoglasij med člani radikalnega kluba. Radikalni poslanec Miletič stavlja predloge proti sklepom radikalnega kluba.

VOLILNA PRAVICA URADNIKOV.

Belgrad, 17. julija. V današnji seji narodnega predstavništva je bilo sprejetih 14 členov volilnega zakona. Pri členu 15. vol. zak. ki govori o pasivni volilni pravici, se je vnela ostra debata, ker zastopajo nekatere stranke stališče, naj imajo vsi uradniki brez razlike pasivno volilno pravico, medtem ko se druge zavzemajo za to, da bi se obdržal načrt ustave bivše kraljevine Srbije.

SREDIŠNJA ZADRUGA.

Belgrad, 17. julija. Vprašanje središnje zadruge je popolnoma odpravljeno s političnega polja. Demokrati se trudijo z vsemi silami, da bi zavarovali trgovce, ki naj bi dobili ves izvoz v svoje roke,

POLJAKI IZPRAZNILI VILNO.

LDU Varšava, 17. julija. (DKU) Vojno poročilo z dne 16. t. m.: Po hudih pobeznih bojih so morale naše čete izprazniti Vilno spričo ogromne premoči sovražnika.

POLJSKA SPREJELA MIROVNE POGOJE.

Varšava, 17. julija. V včerajšnji seji je državni svet sklenil, odposlati brezzično brzojavko, da sprejema Poljska od Lloyd Georgea stavljenе pogoje radi Rusije. Proti so glasovali vojaški zastopniki in narodni demokrati.

TROCKIJ PROTI MIRU S POLJSKO.

Rotterdam, 17. julija. Po vesteh iz Moskve, se je vršil tamkaj državni svet, na katerem se je Čičerin izjavil za takojšnja pogajanja s Poljsko radi sklepa premirja. Trockij se je temu protivil in izjavil, da ne more biti prej govora o premirju, dokler ne vkorakajo sovjetske čete v Varšavo.

Cerkveni vestnik.

c Duhovne vaje za kat. izobraženstvo, akademike in abituriente se bodo vršile od 6. avg. zvečer do 10. avg. jutraj v Škofjih zavodih pri Ljubljani. Hrana in stanovanje začetni. Vse prijave naj se pošiljajo direktno na vodstvo šk. zavoda v št. Vidu. Termin priglasitve je 31. julij. Opozorjamo vse tov. na eminenten pomen duh. vaj za duhovno prenovitev zlasti v teh nejasnih časih.

c Jezuitska kapela. Danes zvečer ob 8. uri propoved in litanije; obenem shod bratovščine za srečno smrt. Predmet: Trojna smrt nečistih.

Orlovski vestnik.

Seja Ljubljanskega orlovskega okrožja se vrši v ponedeljek, 19. t. m., točno ob 7. uri zvečer v pisarni Orlovske zveze. Ker je to zadnja seja pred taborom, so obvezani vsi odseki poslati zastopstva. — Predsednik.

Orlovski tabor v Ljutomeru, ki se je vršil v nedeljo 11. julija 1920, je dokazal, kako trdno stoji ljutomerski okraj v taboru bojnikov za krščansko misel. Ljutomer je strmel nad tisočglavo množico, ki se je zbrala jutraj pri taboru in popoldne pri javni telovadbi. Bratje in sestre iz Središča so se pripeljali že zgodaj jutraj na osmih okrašenih vozovih, skupno z ljutomerskimi Orli so sprejeli potem ob 9. uri goste na kolodvoru. Brzi avto je pripeljal iz Maribora skozi Ptuj in Ormož še brate dr. Verstovška, Jožeta Pirca in Drago Kobija, kot govornike na orlovskem taboru. Cerkveno propoved, v kateri je naslikal Orla-značaja, je imel domači g. kaplan Životnik, slovesno sv. mašo je opravil g. kaplan Lovrec. Po cerkvenem opravilu se je vršil pred cerkvijo ljudski tabor, katerega je vodil okr. predsednik br. Drago Novak, na katerem so govorili bratje dr. Verstovšek in Jože Pirc.

Tabor so pozdravili g. Sever, župan mesta Dol. Lendave (Prekmurje) in zastopnika kat. akademičnega in srednješolskega dijaštva. Posebno pozornost sta vzbudila pozdrava vrlih štajerskih deklet sestre Babičeve iz Ljutomera in sestre Črčkovice iz Središča. Popoldne se je vršila pred tisočglavo množico javna telovadba pod vodstvom okr. načelnika br. Dejaka iz Ljutomera, ki je pokazala napredek ljutomerskega okrožja in dokazala, da tudi med našimi kmetskimi fanti prodira vedno bolj telovadni duh, duh discipline in požrtvovalnosti. Najlepši trenutek pri popoldanski prireditvi je pa bil, ko so prikorakali med zvoki godbe pod vodstvom brata Novaka zastopniki ljutomerskega Orla, da izroče diplomu častnega članstva č. g. g. dekanu Ozmeću, kaplanoma Lovrecu in Životniku in Reich Jakobu, bivšemu predsedniku Orla. Ta hvaležnost fantov je marsikoga ganila in prepričala, kako je trdna prijateljska vez med našo duhovščino in našo fantovsko organizacijo. Ob 7. uri zvečer je bila končana lepa slovesnost in fantje so bili z nočjo doma. Ljutomerskemu okrožju in njegovemu požrtvovalnemu predsedniku br. Novaku pa le častitamo k prireditvi, ki je utrdila v srcih ljudstva ljutomerskega okraja ljubezen do orlovstva.

Šmartno pri Litiji. Orlovski tabor v nedeljo 11. t. m. se je izvršil kar najlepše. Odseki obnavskega okrožja so pokazali svojo notranjo moč. V mogočnem sprevedu, ki se je razvil po sprejemu na litijem kolodvoru je korakalo čez 300 uniformiranih članov: 130 Orlov, 100 Orlic, 100 deškega naraščaja; na čeu sprevedu orlovska godba iz D. M. v Polju. — Obenem z Orli so prihitele od vseh strani številne množice ljudstva v vlakom in na lepo okrašenih vozovih. Po cerkvenem opravilu se je vršilo pred farno cerkvijo v Šmartnem veliko zborovanje. Najprej je poročal g. dekan Rihar kratko o 10 letnem delovanju Orla v Šmartnem. Nato je urednik Kremžar v krepkem govoru podal pomen Orla in povdaril, kako sta v Orlu lepo združena

kmetski in delavec in tvorita složno fronto nasproti kapitalizmu in njegovim organizacijam. — V imenu Kmetijske Zveze sta pozdravila Orle L. Strman in J. Gale. Govoril je tudi ljudski organizator Marinček o dolžnosti kršč. starišev do mladinske organizacije. Prelepo zborovanje je bilo zaključeno s peljem orlovske in narodne himne. — Popoldan se je vršila na lepo pripravljenem prostoru na Grmačah javna telovadba z zanimivim sporedom. Kakor nastop pri sprevedu tako je bil tudi nastop pri telovadbi vzoren. Številna množica je z največjim zanimanjem sledila vzporedu in priznanje o dobrem nastopu je splošno. — Z zavestjo, da je Orel močan in da raste v strah nasprotnikom tudi v naši savski dolini smo se razšli na novo delo. Ob tej priliki izrekamo najlepšo zahvalo lastništvu graščine Grmače in posebej g. oskrbniku Spitzu, ki je dal rade volje na razpolago krasni prostor za javno telovadbo in gđni Zore, ki je požrtvovalno sodelovala pri kuhi za kosilo bratom in sestram na gradu.

Dijaški vestnik.

d Odborova seja ljubljanske podružnice S. D. Z. se vrši v ponedeljek 19. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih »Danice«. Prosim udeležbe vseh odbornikov in revizorjev. — Lj. Zupan, t. č. predsednik. (k)

d XII. redni občni zbor »Slovenske dijaške Zveze« se bo vršil 30. julija 1920 ob 3. popoldne v »Kazino« v Mariboru. Spored: 1. Govor k 15 letnici SDZ. 2. Čitanje in odobrenje zapisnika XI. občnega zbora. 3. Poročilo odbornikov in preglednikov. 4. Poročila ljubljanske, gorenjske, ribniške, dolenske, koroške, celjske, mariborske in prekmurske podružnice. 5. Sprememba imena društva. 6. Sprememba pravil. 7. Volitev novega odbora in preglednikov. 8. Slučajnosti. P. S. Vse evangetualne resolucije in predlogi naj se dopošljejo najkasneje do 25. julija na »Slov. Dij. Zvezo«, Ljubljana, Ljudski dom II. Vsi dosedanjí odborniki in predsedniki podružnic podajo svoja poročila tudi pismeno. — Odbor.

Turistika in sport.

Prvenstvena tekma Slovan—Ilirija. Prvenstvena tekma Ilirija—Slovan, ki se vrši v nedeljo 18. t. m. ob 19. uri na prostoru Ilirije, je najvažnejša prvenstvena tekma v podsavezu za Slovenijo. Iliriji je ta tekma obenem zadnji trening za nastop proti Wiener Sportklubu. (k)

Wiener Sportklub v Ljubljani. V torek in sredo, 20. in 21. t. m. vsakokrat ob 19. uri se vršita na prostoru S. K. Ilirije dve veliki internacionalni nogometni tekmi med Wiener Sportklubom in Ilirijo. Oba dni pred tekmo ob 19. uri ure promenačni koncert. Vstopnina: sedeži po 24 in 16 K, stojišča po 10 K se dobijo v predprodaji do torka popoldne v drogeriji Kanc, Židovska ulica in pri trvdki Svetla, Mestni trg. Dijaška stojišča se dobe pri blagajni na sportnem prostoru danes od 11. do pol 13. in v ponedeljek od 19. do pol 21., na dan tekme pa velja stojišče brez izjeme 10 K. Tekme se bodo vršile ob vsakem vremenu. (k)

Propagandni izlet avtomobilnega kluba na Koroško je končno venjavno določen za soboto 31. t. m. in nedeljo 1. avgusta. Načrt sledeči: Start v soboto ob 6. uri jutraj pri hotelu Slon. Vožnja preko Kranja, Jezersko (kratek odmor), Železne kaplje v Velikovec, kjer se udeležniki s Kranjske združijo z onimi s Štajerske. Ob 10. uri skupna nadaljevalna vožnja do Klopinskega jezera, kjer bo opoldanski odmor. Za naslednjo progo Klopinsko jezero, Šmarjeta, Borovlje je predvidena neobvezna non-stop-vožnja za one udeležnike, kateri se javijo za to vožnjo. Pogoje, ki bodo lahkí izdelali tehnični odsek kluba ter se bodo pravočasno objavili. Za to skupino bode odhod s Klopinskega jezera ob pol 14. uri, za ostale udeležnike ob 14. uri. V Borovljah bo udeležnikom podana možnost ogledati si tamošnje obširno industrijo, nakar ob 18. uri skupen odhod na Vrbsko jezero, kjer bo za vse udeležnike preskrbljeno za prenočišče. V nedeljo dopoldan manjši izlet v okolico na podlagi skupnega dogovora ter klubovo posvetovanje na otoku. V nedeljo popoldan povratek, ki pa je poljuben z ozirom na udeležnike s Štajerske ter na dejstvo, da je Ljubelj priporočljiv le za vozove nad 30 HP. Oficialni povratek je ob 16. uri od Vrbskega jezera preko Borovelj, Podlublja (krajsi odmor), Ljubelj, v Tržič, kjer bodo udeležniki gostje gospoda dr. Karel Borna. Nadaljni povratek je popolnoma poljuben. K izletu so vabljeni vsi lastniki avtomobilov ne glede na to, ali so klubovi člani ali ne. Radi spoštev izvršitve vseh predpriprav pa se naj udeležba prijavi najpozneje do petka 23. t. m. z navedbo tvrdke in moči motorja v HP ter števila oseb, ki se udeležijo. Udeležniki vozijo v vrstnem redu, določene od tehničnega odseka z ozirom na moč motorja, vsled česar se udeležniki s

VESTNIK Slov. krščansko-socijalne zveze

V Maribor!

Naše vrste namerjajo prvi korak spet v normalno življenje predvojne časa, pripravljajo se zopet na veliki zbor, na katerem se snidejo vse slovenske katoliške organizacije, da se same medseboj, s hrvatskimi katoliškimi organizacijami ter zastopniki organizacij vesoljnega sveta dogovorijo o načrtu za nadaljnje delo.

Po vrtincih med vojno in po prevratu se našemu ljudstvu hoče spet mirnega prosvetnega dela; mariborski tabor je mejnik, ki bo oddelil vojno razrvanost od pravega kulturnega dela. V Mariboru bo veliki pregled naših kulturnih čet za boj zoper duševno opustošenje jugoslovanskega ljudstva po vojni, v Mariboru se izvrši nova orijentacija našega gibanja, kakor jo zahteva novi čas, kakor jo zahteva svobodno ljudstvo v svoji novi svobodni državi.

Trpljenje rodi izkušnje, na trpljenju je naš rod bogat, trpljenje poglubi čustva, na trpljenju je naš rod bogat: nam vsem, ki nam je usoda vrnila pri srcu, se niti še ne sanja, kolike je naš rod bogatejši na spo-

znanju in doživetju. Če napovemo boj duševni bedi, ki je zastupila mnogim srce, ne pozabljamo, da moramo globoko spoznanje in doživetje naroda v težkih časih obrniti v njegov blagor. Vse te sile, ki so se razvile pod pritiskom silnih dogodkov, moramo organizirati, vse te zaklade, ki še leže neodkriti v narodu, moramo dvigniti, da bo rod, ki je vstal, tudi tega vstajenja res deložen.

Na izrednem občnem zboru bo Slovensko krščanska socialna zveza izvršila reorganizacijo v smislu novih društvenih pravil. Na naših društvi, društvenih voditeljih in krščanskih kulturnih delavcih je, da bo res postala idealna centrala za naše prosvetno gibanje.

Vsako naše društvo mora poslati pooblaščenega delegata na izredni občni zbor v soboto, dne 31. t. m. ob 5. uri popoldne; komur je krščansko prosvetno delo pri srcu, naj se tabora in izrednega občnega zbora udeleži, da pripomore sam z nasveti in delom našemu prosvetnemu načrtu do ožitvorjenja.

Dolgčas v društvih.

Mnogokrat sem že pravil in pisal, da se društva vse premalo drže pravila, da mora biti v društvu vsako nedeljo in praznik kaka prireditev, neke vsake kvatre enkrat kaj, da društva spe itd. Danes ne bom pisal o tem. Tudi v pridnejših društvih, kjer se mnogo dela, vlada dostikrat dolgčas in prisiljenost.

Dolgočasno predavanje.

Primerilo se mi je, da sem bil v društvu pri predavanju. Že pred govorom je hodil govornik okrog poslušalcev in tožil, kako silno malo časa ima, da se ni utegnil pripraviti za predavanje, kako bi se človek rad v nedeljo popoldne malo odpotil, pa je ravno takrat tisoč in tisoč opravil in takó naprej. Obraz je imel kot bi bil obsojen, da mora pojesti skledo s ščurki zabeljene juhe. Društveniki so bili pred prihodom govornikovim še dovolj dobre volje, seveda so ob tem pripovedovanju prišli takoj v enako mučno razpoloženje in le čakal sem, kdaj mu bo kdo rekel, naj se vendar ne žrtvuje tako, naj rajši predavanje odpade, saj društveniki gredo lahko v gostilno. Prepričan sem, da je vsakemu izmed navzočih ta predlog na jeziku, da se jim pa vendar nekam sitno zdi, priti na dan z njim.

Med govorom, ki ga je govornik počasi govoril, ne da bi spremenil glas ali obraz, ne da bi se ganil, brez vsakega življenja, ne vem, ali je govornik težje čakal konca ali poslušalci. V sprednjih vrstah se je poslušalcem zdehalo, zadaj so se na tihem pogovarjali, nekateri bolj korajžni so med govorom odšli. Po predavanju je govornik, obenem društveni predsednik, rekel: »Sedaj lahko grestel! In brez debate so odšli, eni domov, drugi v gostilno.

Tudi jaz sem bil po tej pokori potreben okrepčila in zabave in sem jo mahnil za fanti v gostilno.

Razlika med krčmarjem in društvenim predsednikom.

Kako vse drugače je bilo tu! Že obraz krčmarjev, da bi ga človek kar naslikal. Vsaka poteza na njem je glasno pridigovala veselje, prijaznost in ljubeznivost. In kako se človek odpočije, ko po kislem dolgočasu vidi tako prijaznega in veselega človeka. Vsakega gosta je pozdravil s prijazno besedo, mu hitro postregel, sem in tja povedal kak dovtip, tudi žena njegova se je zelo rada malo pošalila in kmalu se je šalilo in zabavalo vse vprek. Ker se človek vendar ne more samo smejati in šaliti, je krčmar kot dober poznavalec ljudi napel tudi resne strune, pripovedoval je, kaj se bere danes v časopisih, povedal o vsaki stvari svoje mnenje, vprašal tudi goste, za vsakega je vedel, kaj razume, za kaj se zanima, zato je vodil pogo-

vor tako, da so se vsi gostje udeleževali in preresetavalo se je vse od dnevnih novic, domače in svetovne politike do dopoldanske pridige v župni cerkvi.

Dolgočasen in brezbrizen predsednik.

Izpraševal sem fante, kako je kaj z društvom. Niso mi vedeli kaj posebnega povedati. Nazadnje sem izvedel, da se pripravljajo že dolgo na kratko igro s samimi moškimi vlogami, da se pa še čisto nič ne ve, kdaj bodo igrali, najbrže šele pozimi enkrat. Čudil sem se, kako da se za majhno igro tako dolgo pripravljajo in počasi sem izvedel vse. Skušnje vodi predsednik in ta ima malokdaj čas. Napove skušnjo, takrat ima pa že važen pogovor in fantje odidejo zastoni, potem se seveda tudi fantje ravnajo po predsedniku, enkrat eden ne pride drugič drugi, kak majhen vzrok se vedno dobi. Pol leta najmanj trajajo priprave, v tako dolgem času se marsikaj spremeni, dostikrat je treba iskati drugega igralca in stvar se zopet zavleče. Je pač križ z društvom in pa z igrami!

Društvo in gostilna.

Po poti proti domu sem premišljeval razliko med tem društvom in gostilno, med krčmarjem in društvenim predsednikom. Kako veliko dobro delo bi bilo, če bi mogel kdo zadnja dva premenjati. Časih smo rekli, naj skuša društvo nadomestiti in izpodrinuti gostilno. Kako naj pogrebščina nadomesti in izpodrine svatbo.

»Žrtve« naj nadomesti veselje!

Nikjer ni zapisano, da bi društvo moralo biti pogrebščina. Pogrebščina je tam, kjer ni ljubezni, kjer vodi društvo človeka, i mu je društveno delo pokkora, ki ga pri tem delu ne vodi ljubezen do ljudstva, ampak različni drugi vzroki škodljivo in nevarno se mi zdi, da po naših organizacijah delajo med drugim tudi taki ljudje, brez srca in ljubezni, mrzli in dolgočasni, ki so za naše društveno življenje kot slana za polje. Kdor se za naše delo le žrtvuje, naj za Boga pusti žrtve in naj dela rajši tam, kjer ga veseli, društveno življenje naj pa raje pri miru pusti in gleda naj, da drugim ne bo delal ovir in težav, ki jim je to delo veselo in hvaležno opravilo. In kdor ima srce, bo vselej tudi znal najti prava pota in sredstva in bo vedno tudi pri društvenih članih zbudil enako ljubezen do društva in do sebe. In ta ljubezen mu bo plačilo, kot se ga težko dobi pri kakem drugem delu. Ni je pa reči, ki bi bila bolj zoprna, kot je žrtve, ki se komu bere na obrazu, ker smo pač ljudje tako ustvarjeni, da vsako stvar lažje prenesemo kot to, da bi se kdo za nas žrtvoval.

Žena in izobraževalna društva.

Vloga, ki so jo dosedaj igrale ženske v izobraževalnih društvih, je bila jako majhna. V par krajih so se sicer ustanovile dekleške zveze, toda do organiziranega ženskega gibanja v Sloveniji sploh ni prišlo in sicer zaradi razmer, ki temu gibanju še niso bile ugodne. Ženstvo se je sicer združevalo po raznih verskih družbah, ki so najboljša podlaga prave prosvete, v kateri delokrog pa ne spada smotrena iz-

obraževalna, gospodarska in socialna vzgoja. Zato pa ni bilo o društvenem delovanju krščanske mislečega ženstva pri nas nič posebnega slišati, ker je bilo omejeno le na igre z mešanimi ali samo ženskimi vlogami, pač pa so se članice naših društev vedno kazale kot zelo marljive bralke in izposojevalke knjig iz društvene knjižnice, kar je najlepši dokaz, da plamt v duši našega ženstva hrepenenje po

napredku in izobrazbi. Pri nas je bilo ženstvo več ali manj samo sebi prepuščeno, toda sedanjí čas je prelesen, razmere so se v vsakem oziru temeljito izpremenile, da ne more in ne sme ostati pri starem. Naše ženstvo se mora prebuditi, na jasnem mora biti o svojih nalogah in o potu, po katerem more priti do svojega cilja: do prave srčne in umske izobrazbe. Zato je treba izobraževalno delo našega ženstva poglobiti, ker izkušnja uči, da dostikrat v tem oziru prekaša moške, ne samo po zadovoljnosti, ampak tudi po vztrajnosti in zanimanju.

Nebroj vprašanj stoji pred našim ženstvom, ki jih je treba rešiti. Mariborska prireditelj teh vprašanj nikakor ne sme prezreti, dati mora voditeljem in voditeljicam naših društev jasne smernice, kako treba dvigniti našo krščansko mislečo ženo in dekle do one stopinje, ki jo mora zavzeti v vsem, narodnem, gospodarskem in političnem življenju. Imamo izobraženih žen in učiteljic ter bistroumni deklet, ki bi jim pri takem socialnem delu pod njihovim vodstvom rade pomagale. Vse te je treba organizirati, jih v izobraževalnem delu poučiti, da bodo začele in vodile žensko delo po društvih ženske same. Dosedaj nam je manjkalo voditeljic, ki bi bile umevale naloge deklet v izobraževalnih društvih, navdušile dekleta za te naloge in vodile celo delo. V zadnjem času se je v tem oziru obrnilo na bolje. Novo delo in gibanje se je začelo v gospodinjstkih šolah in tečajih, v telovadnih krožkih Or-

le in v Krekovi prosveti. Vse te in podobne organizacije naj se dvignejo in razširijo v vsakem našem društvu, k njim naj se pri- tegne vse krščansko misleče ženstvo, ker le na ta način se bo tudi pri izobraženih gospodičinah in gospeh vzbudila smisel za socialno delo, za delo med ljudstvom.

Katera pa je naloga ženstva v društvih? Društva imajo namen dati članom pošteno razvedrilo in pouk v prostem času, ki bi ga sicer zabili v gostilnah. Koliko otrok je ob nedeljah in praznikih prepuščenih samim sebi. Te naj bi zbiralice članice v društvih, jim prirejale zabavo, čitale pravljice in pripovedke ter jih učile potrebnih stvari. — Na kmetih se matere gospodinje veliko premalo brigajo za vzgojo hčera, po industrijskih krajih je vzgoja delavk za poznejše gospodinjstvo delo skoraj izključena, malokatera gospodinja se potruži, da bi se dekla navadila tudi kuhinjskih del. Kako naj vsa ta dekleta postanejo dobre gospodinje? Edino sredstvo, da se našemu ženstvu odpomore, je organizacija deklet v društvu v posebnem odseku, kjer naj s skupnimi močmi izpopolnjujejo svoje znanje. Kjer se vrši gospodinski tečaj, naj dekleta ne gredo narazen za vodo, ampak naj v društvu ustanove gospodinski odsek in naj zlasti v zimskem času še druge uče kuhe, šivanja in drugih stvari, ki jih tako nujno rabi vsaka gospodinja. Naj bi po mariborski prireditvi vzkliklo tudi v naših ženskih odsekih novo pomlaje- no življenje!

Peuskim zborom! Peucem!

Veliko nas je pevcev, ni malo število naših zborov, naše delo je živahno in vstrajno. V tihih večernih urah žrtvujemo veliko truda lepi slovenski pesmi, pri različnih prilikah povzdigamo sveti ogenj navdušenja za vse lepo in vzvišeno. Naše delo je najplemenitejše, mi nimamo bojnega orožja, naše orožje, naše bojna pesem je evangelijske umetnosti. To delo, to navdušenje za lepo umetnost pa tuintam hipno ponehava, tam zopet plamt žarneje, ponekod ugaša, drugod samo klije. Vzrokov za to nerazmerno stanje je dovolj. Te zavire treba poiskati in odstraniti. Temu bomo pomagali, če se združimo. V združitvi je moč, sila življenja in probujenje. Pevci, kjer zborov še niste pozivali, storite to čimprej! Zberite se krog ognjišča pevske sile, ki vsako mlačno srce ogreje in stali vsak led!

Ko telovadijo Orli, ko igrajo igralci, ko predavajo predavatelji, ko se vse roke majejo, vsa srca gore za svoje ideje, ne smemo pevci držati križem rok, ne smemo se izneveriti svojim idealom, temveč mora krepko in s čilim korakom korakati na čelu armade.

Bojnim trumam so v vseh vekih postavljali na čelo pevce ali godbe, ki so jih vodile v boj in jih navduševale. Brez smrtnega orožja so bili, a dosegli so prelepe uspehe z neoboroženo silo pesmi, ki vžge, ki drami, ki navdušuje. Mi govorimo od srca srcu tako, kot nobena druga umetnost. Česar beseda in slika ne more povedati, pove pesem. Zato na dan s pesmijo, z lepo slovensko pesmijo! Pesem mora dobiti odslej v naši organizaciji ono mesto, ki ji gre, to je prvo. Brez pesmi ni slavnosti, ni veselja, ni navdušenja, ni svetega boja. In ker nas čaka važen boj, moramo pripraviti svoje navduševalce. Vsako društvo širom naše domovine mora skrbeti za to, da bo imelo svoj zbor. Kjer ni mogoče mešanega, pa moškega ali narobe.

Dramatični odseki v Maribor!

V dneh orlovskega tabora v Mariboru bo igral Ljudski oder iz Ljubljane v mestnem gledališču v Mariboru Medvedovo žaloigro »Za pravdo in srce«, ki je za to priliko primerno prirejena. Ob ti priliki se bo tudi ustanovila »Zveza dramatičnih odsekov«, ki je že dolgo potrebujemo in ki bo vršila svojo važno nalogo na dramatičnem polju. Na to opozarjamo vse dramatične odseke po deželi in zdi se nam, da ni treba še posebej povdarjati, kako je ta »zveza« potrebna, ker jo kliče že dolgo časa živa potreba k življenju. Treba je, da se združimo, da skupno z najboljšimi močmi povzdignemo našo dramatično umetnost na deželi na višino, ki je sploh mogoča. Čemu rabijo naši dramatični odseki zvezo, ki naj je v Ljubljani? Potrebno je, da naši dramatični odseki vedo, kam se

jim je obrniti po razna navodila. Manjka nam dobrih ljudskih iger. Za to bo morala skrbeti bodoča »Zveza«. Treba bo izdajati knjige in igre. Zato bo morala tudi skrbeti »Zveza«. Težko je dalje vprašanje glede garderobe za deželo, kjer pogosto ne morejo igrati posameznih iger, ker nimajo primernih oblek. Zelo potrebno je, da se prirejajo v središču (v Ljubljani) režiserski tečaji in dramatični tečaji po deželi. Tudi to bo morala skrbeti »Zveza«, ki jo ustanovimo v Mariboru. Zato pozivamo vse dramatične odseke po deželi, da pošljejo v Maribor svoje zastopnike, da se skupno pogovorimo o teh zadevah. Kar bomo skupno zgradili, to bo ostalo trajno in to tako, da nam bo v korist. Čas in kraj zborovanja bomo še naznanili.

Pred dvajsetimi leti.

Tedaj sem potoval po domovini. Kako žalostno se mi je zdelo povsod, kamor sem prišel. Neka megla je ležala nad duhovi, blagodejnega solnca ni bilo, ki bi ogrelo mrzla srca. Vse je govorilo le, da se v domovini ne more živeti, da morajo v Ameriko. In res, najboljši moči so odplule preko morja. Doma pa smo žalovali za odhajajočimi. Pa ne samo moški, tudi maddenke so silile v to obljubljeni deželo, češ, tam se dobro služi in poroka nobeni ne uide. Slovenija je tožila in plakala. Pet let pozneje sem zopet vzel potpo palico v roke. Sedaj pa je že sijalo toпло pomladansko solnce. Led se je otajal, začelo je povsodi kliti.

Srečal sem deklico. »Kam tako urno?« »Domov. Zamudila sem se v društvu, pa hitim proti domu.« »Ali imate pri vas že dolgo društvo?« »Ne, šele pol leta.« »Pa rada zahajate v društvo?« »Zelo rada. Nobenega sestanika ne zamudim.« »Ali vas je mnogo?« »Prav mnogo in vse smo veseli, kadar se snidemo.« »Kaj pa pravijo starši?« »V začetku so zabavljali in rekli: Čemu te novotarije. Ko smo bili mi mladi, vsega tega ni bilo. Zakaj bi moralo biti sedaj drugače?« »Kaj pa sedaj, ali še nasprotujejo?« »Nič več ne, ker so se prepričali, da je društvo dobro in koristno. Kadar napravimo igro, petje ali predavanje, povabimo tudi stariše. S tem smo jih pa popolnoma spremenili. Naša stara mati so zadnji rekli: Ko sem bila jaz mlada, takih reči ni bilo. Škoda, da sem že blizu groba, sedaj bi bila zopet rada mladenka, ko gledam naše deklice, ki tako veselo živijo v društvu.« »Pa vsi tako mislijo?« »Skoro vsi; samo par sitnežev in brezvercev sodi drugače.« »Ali imate knjižnico?« »Seveda jo imamo in jo tudi prav pridno uporabljamo. Vsak mesec najmanj eno knjigo preberem, ob praznikih pa še po več.« »Pa si samo ti tako vesela in pridna, ali so tudi tvoje tovarišice prav tako?« »Menda vse. Prej ob nedeljah popoldne nisem vedela, kaj bi radi dolgega časa počela. Sedaj pa ne vem, kje bi čas dobila, da bi vse zmogla. Brati moram, pevske vaje imamo; za deklamacijo se moram učiti in udeleževati se vaj za igro. Teden mi mine kakor blisk.« »Kdo pa vodi vaše društvo?« »Gospod kaplan; pomagata pa gospodična učiteljica in pa naša prednica, ki je prav razumn deklica.«

Vesel sem bil tega pogovora in pomladnega diha, ki je vel po naši domovini. Podobnih pogovorov sem potem več doživel. Nikoli ne pozabim štirih fantečev kakšnih petnajstih let. Srečal sem jih na cesti. Pozdravim jih in vprašam: »Fantje, odkod?« Z veseljem so mi pričeli pripovedovati, da je novi kaplan osnoval društvo in kako je sedaj prijetno življenje. Pripovedovali so mi v svoji nedolžni odkritosrčnosti vse podrobnosti iz društvenega življenja. Iz vsega pripovedovanja pa je sevala le čista radost in mladinsko navdušenje. Verjemite mi, da sem imel rosne oči, ko sem se poslavljaj od teh srečnih fantečev. Domovina, nisi še izgubljena, dokler imaš tako mladino!

Člani naših društev! Spominjajte se ob vsaki priliki (krstih, svatbah, pogrebih, birmah, izletih, sodnijskih obravnavah, igrah in v veseljih družbah) z nabiranjem prispevkov za Slovensko krščansko socialno zvezo.

»Naša pota.« SKSZ ima še v zalogi nekaj izvodov zbirke »Naša pota«, 1. zvezek stane 4 K, 2. zvezek 8 K; s poštnino 1 K več. Društva in somišljeniki se pozivljajo, naj si brzo omisljijo to aktualno zbirko.

Naše knjižnice.

Eno prvih načel S. K. S. Z. in njenih članic, izobraževalnih društev, je, dvigniti naše ljudstvo v verski in umski izobrazbi, da bo kos vsem svojim verskim in narodnim nasprotnikom, da se bo moglo ravnati vsled čimdalje večje kulture osvoboditi in obvarovati tujega kapitala in domaćih izkoriščevalcev, ki dvigajo bolj kot kdaj prej svoje glave, in da se bo mogla gospodarsko popolnoma osamosvojiti ter zavzeti odlično, enako pravno mesto med kulturnimi narodi. Tega cilja pa ne bomo dosegli brez smotrnega in podrobnega dela. Zdi se nam, da se nekatera naša društva in organizacije še ne zavedajo dovolj te svoje višje naloge. Namen naših društev ne sme biti edino le prirejanje veselja in podobnih prireditev, to naj bi bilo le sredstvo, pač pa podrobno izobraževalno delo med našim ljudstvom, ki seveda dostikrat ni zabavno, zato pa je tem plodonosnejše in uspešnejše. V to podrobno delo ne spadajo le redna predavanja o naših kulturnih in gospodarskih vprašanjih, temveč tudi smotrno širjenje dobrega tiska med narod. Zato izobraževalno društvo, ki nima dobro urejene čitalnice in dobro urejene knjižnice, ni pravo izobraževalno društvo. Člani bodo le takrat trajno povezani na društvo, ako jim bo nudilo tudi trane dušne hrane in za-

bave, kar pa je mogoče le s številnimi dobri knjigami in časopisi. Naj bi ne bilo prireditve, katere del čistega dobička ne bi bil posvečen za izpolnitev društvene čitalnice in knjižnice. Vedeti moramo, da si posamezniki ne morejo nabavljati vsled draginje potrebnih listov in knjig, zato pa bi bila ravno dolžnost naših ljudsko - izobraževalnih organizacij, da so naročena na vse naše katoliške slovenske in hrvatske liste, kakor tudi, da si sproti nabavljajo vse nanovo izišle dobre knjige. S tem bo velik del našega izobraževalnega dela izpolnjen. Seveda velika važnost dela je tudi v tem, da sta društvena čitalnica in knjižnica res v redu in da tudi vedno poslujeta. To je pravzaprav eden glavnih pogojev! Kdor pa ne more sam direktno sodelovati pri izobraževalnem delu med našim narodom, naj daruje prebrane časopise in knjige našim društvom. V tem oziru je pripravljena posredovati naša osrednja S. K. S. Z. Vsak, tudi najmanjši dar naj se naslovi na tajništvo S. K. S. Z. v Ljubljani, Jugoslov. tiskarna, I. nadstr.

Izvršimo vsak po svoji moči svoje dolžnosti, dvignimo naš narod, kateremu se inteligenti ne bodo mogli nikdar dovolj oddolžiti, na stopnjo, da bo mogel kot bojovník prave kulture in gospodarske osamosvojitve prednjačiti drugim.

Članarina. Društva, ki še niso poslala članarine 50 K, se pozivljajo, naj to svojo dolžnost kmalu izpolnijo.

Društva, ki so proslavila sedemdesetletnico knezoškofa dr. Ant. Bon. Gligiča, naj poročajo SKSZ, v kakšne namene so obrnila čisti prebitki svoje prireditve.

Naši odri.

o Arhiv »Ljudskega odra«. Dolžnost »Ljudskega odra« je in posebej dolžnost zveze dramatičnih odsekov, ki se ustanovi v Mariboru, bo, da zbere kolikor mogoče popoln arhiv raznih ljudskih iger, da jih more nuditi vednemu povpraševanju z dežele. Današnji arhiv je še nepopoln, vendar tudi nudi to tli ono delo, ki leži nedotaknjeno, in bi ga morda to ali ono društvo z dežele rade volje igralo, če bi vedelo zanj. Izmed iger in posebno težje vpriporljivih iger ima arhiv ljudskega odra sledeče: Voznik Hennel (Hauptmann), Bele vrtnice (Willhardt), Namisljen bolnik (Molière), Orjaška igrača (Carro), Zemlja (Schönherz), Hanice pot v nebesa (Hauptmann), Dekle z biseri (Rant), Pred smrtjo (Strindberg), Maska satana (Czinner), Dedni logar (Oton Ludwig), Hero in Leand (Grillparzer), Mrak (Petrovič). Igre z več dejanji, ki se dajo tudi na deželi z uspehom vprikarjati, so: Materin blagoslov (Po francoskem — Cimpermann), Stari Ilija (Borštnik), Brat Martin (Borštnik), Na sodni dan (Rosegger), Požar (Puhar), Babylon (Kotzebue), Mlinar in njegov hči (Raupech), Tončkove sanje (Rojec), Zimska pravljica: Bratec in sstrica (Tiede). Polno je enodejank: Medved snubač (Krylov), Medved (Čehov), Snubač (Čehov), Prvi ples (Przybylski), Županova Micka (Linhart), Pri puščavniku (Jacobsen), Idealna tašča (Perron), Dve tašči (Fastenrath), Pot do srca (Kotzebue), Starinarica (Kunečič), Putifarka (Görner), Srčna dama (Bernstein), Napoleonov samovar (Murnik), V civilu (Kadelburg), Satan (Bracco), Damoklejev meč (Publitz), Raztresenica (Kotzebue) itd. Tu ni navedenih mnogih slovenskih iger. Ljudski oder izposoja te igre vsakemu društvu, ki je članjeno v S. K. S. Z. Samo eno je treba opomniti: Treba je plačati nekaj odškodnine, da se s tem denarjem lahko nabavlja nove igre, treba je igro takoj prepisati in vrniti v 14 dneh, da je na razpolago drugim društvom. Društvo, ki ne stori tega, škoduje sebi in drugim.

o Šminkanje — demaskiranje. Ker prihaja od naših podeželskih odrov in dramatičnih odsekov posebno od režiserjev mnogo vprašanj glede šminkanja in demaskiranja, podam tu nekaj pojasnil. Najbolj priporočam vsem garniture Leichnerjevih šmink (Firma Leichner, Berlin), ker so po kvaliteti izmed vseh izdelkov med evropskimi priznane najboljše. Ne samo, da vsebujejo lahko topljivo masčobo, ki človeški koži ne škoduje, temveč so tudi barvno tako precizno kemično sestavljene, da se ena barva (teint) lahko nanese na drugo in jo tudi obdrži (nalik oljnatim barvam). Izdelki drugih tvrdk (n. pr. Seifert i. dr.) se barvno ne ločijo dosti od Leichnerjevih vendar so več ali manj le nekaka mazila brez prave masčobe in mešana s suhim barvami, ki se druga druga ne primejo. Odsvetujem pa suhe šminke takozvane »rouge« ker jih je za maskiranje celega obraza le težko uporabljati in služijo predvsem le kot cestne šminke. Ker se garniture Leichnerjevih šmink pri nas le težko dobe, bi priporočal, da bi vsa ona društva, ki si jih žele nabaviti, naznanila to Ljudskemu odru v Ljubljani, ki jih bo skušal po možnosti preskrbeti. Morda se bodo naročile pri kateri tvrdki v Jugoslaviji (če jih sploh ima še katera v zalogi, — ker jih je kot mi je znano, le še težko dobiti), drugače pa bomo jih skušali naročiti bodisi iz Dunaja ali pa naravnost od Leichnerjeve tvrdke iz Berlina. V tem slučaju bi stala ena garnitura šmink s carino vred približno 100 K. Iz garniture se porabi za maskiranje največ teinta št. 2 in 3, druge šminke pa za dostojno društvo skoraj za celo sezono. Ljudski oder v Ljubljani ima na razpolago nekaj teinta št. 2 in 3 in Litt. K. (v velikih pačicah), katerega lahko odda, in se je društvom zanj pravčasno

oglasiti. — Podrobnosti o maskiranju in šminkanju bodo razvidne v Milan Skrbinškovih knjigi za podeželske odre in igralce, ki jo izda v kratkem Ljudski oder v Ljubljani. — Omeniti pa moram še demaskiranje — (umivanje). — Marsikateri podeželski igralec ne ve s kom in kako naj si zbrise z obraza šminke, posebno sedaj ko primanjkuje pripomočkov kot smo jih imeli pred vojno. Za demaskiranje služi najbolj fina bela vazelina, katere pa sedaj ni dobiti, in se je treba poslužiti kot nadomestila navadne vazeline. Ta vazelina, ki ni popolnoma očistena naftine sestavine ima nekoliko duha po petroleju, vendar za obraz ni škodljiva. Na deželi se dobi v lekarnah, v Ljubljani pa v drogerijah. Ker je tudi ta vazelina razmeroma še precej draga, bi služila kot sredstvo za umitje, zbrisanje šminke na deželi najbolj čista svinjska mast, vendar ne sme biti slana, ker škoduje koži. Dobra je tudi suha neslana slanina (suh speh) če ravno ni drugega pripomočka. Tudi jedilno olje čisti obraz. Nikdar pa se ne sme umivati šminkanega obraza z vodo, — ne z mrzlo ne s toplo, — ker voda masčobe šmink sploh ne zbrise, le nevarnost je, da se masčoba otopljena od tople vode ne vleže v kožo in da nastajajo potem gube in koža postane vela. V skrajnem slučaju pa, če manjka vseh teh pripomočkov, si je treba šminke z mehko brisačo najskrbneje zbrisati, da ne ostane na koži najmanjša sled. Potem naj se obraz zbrise z riževim moko (puder), ki vzame nase še ostanke masčobe. Šele drugi dan se sme umiti obraz z vodo. Če se igralcu pripeljejo brke ali brada, se ob demaskiranju istotako z vazelino zbrise strijen mastika s kože. Najboljše sredstvo za odpravo tega lepila pa je fin špirit. Kdor želi še detajlnih pojasnil, naj se obrne na Ljudski oder v Ljubljani. Milan Fojan.

Predavatelji o Koroškem. Društva se opozarjajo, naj se prijavijo za predavanja o Koroškem, bodisi društvu Gosposvetski zvon v Ljubljani ali pa tajništvu Slov. kršč. soc. zveze. Ne sme biti društva, v katerem se ni predavalo o prelepem Korotanul

Naša društva.

Pevci! Pri telovadbi 1. avgusta bomo peli vsi enoglasno prirejeno orlovsko himno, po kateri bodo delali telovadci simbolične vaje. Pevci dobimo svojo tribuno. Note smo odposlali vsem, ki so se priglasili za sodelovanje pri maši. Če šo kdo želi sodelovati, naj se nemudoma javi P. Z. Ljubljani.

Tečaj SKSZ za voditelje krščanskih organizacij. Po mariborskem sestanku priredi SKSZ tečaj za voditelje naših krščanskih organizacij v Ljubljani. Obveze je tečaj za delegate naših izobraževalnih društev in delegatov dijaških organizacij. K predavanjem so pa vabljeni vsi naši somišljeniki, predavatelji, odborniki prosvetnih društev. Na sporedu so sledeče razprave: Ljudska prosveta, socializem, versko poglavljenje v teoriji in praksi, gospodarske šole, politika, načrti našega prosvetnega dela za bodočnost.

d Slovensko krščanska socialna zveza opozarja svoja včlanjena društva, da imenujejo za mariborski sestanek delegata. Pravico glasovanja bo imel edino le delegat, ki se izkaže s pismenim pooblastilom. Zborovanja naj se udeležijo tudi drugi člani izobraževalnih društev. Društva naj pripravijo resolucije, predloge, nasvete, da bo zborovanje imelo res uspeh.

d Šmarje. Društvo živahno deluje. Ima večkrat aktualna predavanja. Na obnem zboru na Vnebohod letos je govoril g. prof. Mazovec za jemljivo o komunizmu. (Glej poročilo v Slovencu 25. maja). Posebno je uprizorilo mnogo iger: Marijin otrok, Junaške Blejke, Veriga, Mati (Mesko), težka Dobro uspeša, igrali dijakli). Na dan sodbe. Društvo goji lepo petje (pevovodja g. organist); ima knjižnico, ki se je člani prav radi poslužujejo. Žal, da ima nezadostne lokale. Za uspešen razvoj društvenega življenja bi bil nujno potreben lasten društveni dom.

d Višnja gora. Društvo v tej župniji kar najbolj živahno deluje. Ima močan orlovski odsek (Orli, Orlice) z dobro orlovsko godbo in praktičen lasten društveni dom.

d Št. Jurij pri Grosupljem. Društvo, čigar delovanje je med vojno zastalo, se je zopet poživilo in začelo delovati.

d Polica. Izobraževalno društvo se je zopet začelo gibati.

d Stična. V tej župniji se društvo prav dobro razvija. Ima izborne pevske moči, goji glasbo, ima lepe prostore in vse potrebne pogoje za obstanek in uspešno delo.

d Št. Vid pri Stični. Imeli smo svoj čas »Katoliški napredek«. Sedaj vse spi. Zakaj? Poživimo spet društveno življenje!

d Vače. Tajnik SKSZ g. Narte Velikonja je pri nas predaval 20. junija o pomenu izobraževalnega društva. Naše društvo »Živahno gible in pripravila za mariborski tabor.

d V litijški dekaniji. Podati vam želim kratko poročilo o delovanju podružnic SKSZ v litijški dekaniji:

V Šmartnem pri Litiji društvo živahno deluje. Članov šteje vseh skupaj do 400. Izmed odsekov delujejo: Orel, Orlice, tamburaški odsek, pevski in dramatični odsek. V letu 1919. smo imeli 7 gledaliških predstav, 20 predavanj s povprečno udeležbo po 50 članov. — Društvo ima lasten dom s potrebnim inventarjem.

V Zagorju ob Savi deluje društvo normalno. Članov ima 80. V odsekih se gibljejo Orli, Orlice in tamburaši. Gledaliških predstav smo priredili 7; predavalo se je trikrat. Imamo tudi knjižnico. Želimo bi, da bi v tako obudjenem kraju pristopilo k društvu še več članov.

Radeče pri Zidanem mostu. Društvo šteje 60 članov in ima tri odseke: Orla, tamburaše in poseben godbeni odsek, ki prav dobro posluje. — Knjižnica nas oskrbuje s čitvom, razne prireditve imamo približno vsakih 14 dni.

Sava ob juž. železnici. Društvo smo imeli; vso vojsko pa je zadremalo. Ko dobimo prostor, se bo zopet obudilo k živahnemu življenju. Sedaj društvo nadomestuje Marijana družba, deloma tudi podružnica Kmetijske družbe.

Prežganje. Naše društveno življenje se je poživilo 24. maja 1920. Imeli smo ustanovni občni zbor, ki ga je sklical Josip Gale, načelnik podružnice Kmetijske zveze. Pod vodstvom gosp. Karla Sparhakla je nas obiskalo 20 Orlov v kroju iz Šmartne. G. kaplan Sparhakel je v prepričevalnih

besedah razložil pomen in namen izobraževalnih društev. Umiljivo je razložil in dokazal, da le društvo, ki sloni na pravi krščanski podlagi, more preosnovati srca za srečno in čednostno življenje. Novemu društvu želimo, da bi se krepko razvijalo, rastlo, se krepilo, dobivalo ugled med župljani, jih navduševalo za umsko omiko, ogrevalo njih srca za krepkostno življenje, jih navduševalo za poštenost, da si čim prej postavimo svoj lastni dom.

Kaj pa druga društva v litijški dekaniji, ali se kaj gibljejo? Gotovo živite, toda sporočajte, da se bodo mogli tudi drugi veseliti vašega življenja.

d Slovensko katoliško prosvetno društvo v Kropi. V februarju in marcu 1919 se je društvo poživilo. Vršila sta se dva občna zbora, na katerih so se predelala pravila. Odsej imajo pristop tudi ženske; delokrog društva in društvenega odbora je osterje, obenem obširno začrtan.

— Prva skrb se je posvetila delu novoizvoljenega odbora, v katerega so prišli tudi mlajši člani. Sestoji iz 12 odbornikov. Predsednik je delavec Jože Drmota, tajnik in druge važne posle pa opravljajo fantje z 20 leti. Sej je imel ta odbor do danes 14. Zapisniki in blaginjske knjige se vodijo natančno. — Število članov se je v enem letu podvojilo. Danes šteje društvo 145 članov. — Društvena knjižnica se je iznova uredila in se je do danes več kot za dvakrat pomnožila. Šteje 360 knjig. V dvanajstih mesecih se je izposodilo čez 1400 knjig. Izposojanju in vračanju se posvečuje posebna skrb. — Pevski odsek z imenom »Pevski krožek Kropa« se je iz samo moškega zbora razširil v mešani zbor z 40 pevci. Sredi 1919 se je to število vzel izključitve nekaterih članov iz društva (socialnih demokratov) skrgilo na 32. Sodeluje pri dramatičnih predstavah in drugih slavnostih izven društva. Septembra 1919 je samostojno nastopil v majhnem cerkvenem koncertu. Član je »Glasbene Matice« v Ljubljani. Pri tem odseku je treba omeniti, da se je počasi navadil peti brez pijače. — Dramatični odsek z imenom »Ljudski oder v Kropi« je nastopil v letu 1919. in danes 11krat (Veriga, Deseti brat, Revček Andrejček, Rokovnjači, Na dan sodbe itd.). Oder, zgrajen leta 1913, je malo najhjen, a dobro urejen in opremljen z električno razsvetljavo. Dvorana — skladišče žebljarske zadrage — je prostorna, toda daje za vsako predstavo velike dela, kar zelo ovira prireditve. Napredek v igranju se pozna pri vsakem nastopu. Odsek je imel dvoje tozadevnih predavanj. Igralcev je 30; skrbli pa za dober nastanek. — Januarja 1920 se je ustanovil ženski odsek. Članice šteje 42 in ima redne tedenske sestanke s poučnim namenom. Dobil bo na razpolago številni. Skrbi tudi za snago in olepšavo društvenih prostorov. — Februarja 1920 se je ustanovil s primerno slavnostjo orlovski odsek. Rednih članov šteje 21, telovadcev 19, podpornih članov pa 17. Telovadi redno vključ običnemu pomanjkanju primernih prostorov. Ima tudi 45 dečkov šolskega nastajaja. — Ta mesec se je poživila tudi društvena Čebeličeva. Prihrankov je od februarja 1920 do danes okroglo 1400 K. V Čebeliču radi vlagajo posebno Orli. — Predavanja je bilo do danes 15, a od oktobra 1919 do marca 1920 se je vršil vsak četrti socialni tečaj, na katerem se je razlagala dr. Ušeničnikova sociologija in razni članki v časopisju. — Društvo je član Leonove družbe, Slovenske Matice in Mohorjeve družbe. Naročeno je na liste: Slovenec, Večerni list, Dom in Svet, Slovanka, Mladost in Slovenska družina. — Med raznimi dogodki je treba omeniti preselitev v novo domovanje (julija 1919), ki ga je društvo za nizko najemnino oddala žebljarska zadruga; obsega 2 dovolj prostorni sobi, kuhinjo, drvarnico ter pripravno teraso. — Nadalje je treba omeniti gostovanje dramatičnega odseka društva »Kranj« sredi marca 1920. Odsek je igral Nušičevo komedijo »Svet«. Za domače igralce je bilo to gostovanje prav dobra šola.

d Škofja Loka. Katol. izobraževalno društvo je končalo prejšnji mesec z zimsko sezijo in sestavilo program za poletno. Vsi odseki v društvu živahno delujejo. Gledališki odsek je radi poletja za enkrat prenehal s predstavami. V pretekli sezoni je uprizoril 20 gledaliških predstav, izmed katerih so zlasti zadnje prav lepo uspele. Na Petrovo je priredil gledališki odsek izlet v Crngrob. Telovadni odsek se je zlasti izkazal o priliki javne telovadbe v Škofji Loki, ki je bila nad vse pričakovane izvrstna. S tihim, a vendar najvažnejšim karitativnim delom vrlo napreduje prepotrebni dobrodelni odsek, ki vzdržuje ubožnico in sodeluje pri vseh dobrodelnih namenih. V poletni dobi se prično drugi mesec redna društvena predavanja. Ob svoji 20-letnici je društvo lahko ponosno na svoje delovanje.

d Iz Bele krajine. V nedeljo dne 4. julija se je vršil na prijaznem Strekljčevu ob vznožju Gorjancev Mladeniški tabor, katerega so se udeležile mladeniške Marijine družbe in Orli iz Bele krajine. Številna množica ljudstva, ki se ej ob tej priliki brez agitacije zbrala, je pokazala, da zna ceniti krščanske organizacije. Prekrasni govor mil. g. prošta iz Metlike bo ostal vsem poslušalcem v trajnem spominu. Nato se je vršilo po službi božji Orlovsko zborovanje in proslava »Sedemdesetletnice« ljubljanskega škofa. Prav je, da se tudi pripristo ljudstvo pouči o obsežnem in zaslužnem delu ljubljanskega škofa. Pri telovadbi so vzbujale pozornost vadiateljske in naraščajake vaje. Sledeje so precizno izvajali mladi dijakli iz Novega mesta. Pri prosti zabavi je nudila obilo smeha burka: »Dva gluha«, katero so prav dobro igrali črnomaljski Orli. Društvena godba iz Semiča je pokazala očividni napredek in se vidi, da se pridno pripravila za Maribor. Nepovabljeni osebe so hoteli motiti tabor z njim tako ljubo harmoniko, kar je pa preprečilo vrlo semsko orožništvo. Udeleženci tabora so bili veseli te prireditve in so spoznali, kje je šola, kjer se vzgaja krščanska mladina za poštene ljudi. Krasno uspeša prireditve je najboljši odgovor lažem, ki so jih zadnje čase prinesli nasprotni listi: »Najprej«, »Domovina« in »Jugoslavija« o naših Orlih. Te laži obsojajo celo naši nasprotniki. Delo za ljudstvo in za izobrazbo srca in volje ne obstoja v napadih po časopisju, ne v osebnih in dejanjskih napadih, ne v laži, ampak v poštenem delu s pomočjo katerega se oplemeniti srce, se utrdi volja in obogati razum z resnico. Krščanska mladina, okleni se zato naših družb in društev!

d Pododsek S. K. S. Z. za Rož v Borovljah je sestavljen: Predsednik: Ciril Kandut kaplan, Borovlje; tajnik: Kristo Košir katehet, Borovlje; blaginjak: Andrej Plajer, obč. tajnik, Kapla v Rožu; odborniki: Ivan Singer, delavec, Borovlje; gđ. Dorica Pegam, učiteljica, Borovlje.

d Grda navada v nekaterih naših društvih je popivanje po predstavi. Malo je sicer takih društev, a že to je žalosten pojav. Tudi to moramo odpraviti.

Prihodnja številka »Vestnika« izide sredi meseca avgusta. Rokopisi naj se pošljejo do 10. avgusta tajništvu S. K. S. Z., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Razpis.

Gozdno oskrbnitvo graščine Snežnik pri Starem trgu prodaja loco postaja Rakel v petih partijah sledeče množine lesa:

1. Partija:

13-582 plm³ skureti 10 m/mx 4— m media 26 c/m
40-300 " 15 " 4— " " 20 " paralel
250-000 " 3/4 20 " 4— " " 26 " "
45-000 " deske 20 " 1-3 " " 23 " skupaj: 349-385 plm³

2. partija:

250-000 plm³ 3/4 20 m/mx 4— m media 56 c/m
45-000 " deske 20 " 1-3 " " 23 " "
25-000 " dile 30 " " " 30 " skupaj: 320-000 plm³

3. partija:

25-000 plm³ dile 30 m/mx 4— m media 33 c/m
250-000 " colarice 25 " 4— " " 30 " skupaj: 325-000 plm³

4. partija:

250-000 plm³ colarice 25 m/mx 4— m media 30 c/m
50-000 " dile 50 " 4— " " 33 " "
1-260 " 70 " 4— " " 30 " "
3-612 " 100 " 4— " " 19 " "
1-615 " 19 " 4— " " 19 " skupaj: 306-487 plm³

5. partija:

104-756 morali od 80/100 do 130/170x 4— 7 m
300-000 trami merk, 10/13 do 26/32 4— 12 m dolgi
21-996 lajste od 20/40 do 25/50 4— m dolge skupaj: 326-752 plm³
Skupaj: 1627-621 plm³

Pismene ponudbe z navedbo cen v SHS kronah za posamezne sortimente je vložiti pri podpisnem oskrbnitvu do 31. VII. 1920 do 12. ure dopoldne. Prodajni pogoji se dobe pri podpisnem oskrbnitvu, ki daje tudi vsa tozadevna pojasnila.

Snežnik, dne 8. VII. 1920.

Gozdno oskrbnitvo Snežnik pri Staremtrgu.

Več knjigovodij ali knjigovodkinj in izurjena strojepiska in stenografinja

se sprejme v službo pri I. ljubljanskem delavskem konzumnem društvu. Ponudbe naj se blagovolijo nasloviti na naslov zadruge, Kongresni trg št. 2.

PRIRODNI

malinov sirup

z rafinadnim sladkorjem okuhan, se dobi po najnižji dnevni ceni v poljubni množini. Nadalje se dobe tudi ekstrakti za umetne soke itd.

Srečko Potnik, Metelkova ulica
LJUBLJANA
(poprej zaloga Mengiške pive).

Trame

deske in remeljne kupim po najvišji dnevni ceni. Ponudbe pod »Izvoz lesa« na upravo »Slovenca«.

Smrekov les

posekan in v kupe spravljen, loco gozd, razpisuje oskrbnitvo grofa Thurna v Radovljici i. s.: v Peračici ca 140 plm, na Grofovi planini ca 100 plm in na Lemovci, ca 100 plm. Tozadevne ponudbe je vlagati za vsak gozd posebej do 26. julija opoldan pri oskrbnitvu ozir. nadzorniku. Oskrbnitvo ni vezano v slučaju preniknih ponudb oddati les kateremu izmed ponudnikov. Stroške sekanja v znesku 50 K za plm ima kupec povrniti oskrbnitvu.

KAVO

po K 60— za kg dokler traja zaloga. Odjem najmanj eno vrečo, do 10 vreč, večje množine ceneje, oddaja JOS. ZIDAR, Ljubljana.

Pristne Herz-ove

prima suhe

zimske-salami

dobavlja po najnižjih dnevnih cenah proti predplačilu po železnici ali pošti

Herz & Sin

tovarna salam, Karlsdorf, Banat, Jugoslavija.

S skladišča v Gradcu takoj dobavljivi po zelo ugodnih cenah. Izvozna dovoljenja preskrbimo sami.

Motorji

na vrtilni tok 220 vollov

0-8 HP., 1-2 HP., 3 HP., 4 HP., 5 HP., 5-5 HP., 6-9 HP., 7-5 HP., 9-2 HP., 10 HP. Novi bakreni ovoji s 6 mesečno garancijo, kompletni. Drugi motorji na vrtilni in enakomerni tok, dinami, takoj dobavljivi s skladišča v Gradcu. Popravila električnih strojev. — Vsakomerni električni instalacijski material. Zanesljivi zastopniki za SHS se iščejo. Odda se samozastopstvo. Priporočamo brzojavna vprašanja. Elektro-Motoren-Ges. m. b. H., Graz, Sackstrasse 22. — Brzojavi: »Elektrosmutny«, Graz.

Državne železnice kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca

Direkcija Zagreb.

Broj 25335/G.-1920.

Natječajni oglas.

Direkcija državnih železnica kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca u Zagrebu razpisuje ovime ponovni natječaj licitaciju za dobavu tvrdoga hrastovog i mekog gradjevnog drveta u količini od 980 m³ potrebnog u godini 1920, te drveta za radionu i to: tvrdog 283 m³ i mekog 1225 m³. Uvjeti za dobavu mogu da se dobiju za uredovnih sati u ekonomnom odeljenju ove Direkcije (Mihanovićeve ulica br. 12), a mogu se zatražiti i poštom, ako se pošalje 5 kruna za poštarinu i trećkove.

Ponude se imaju napisati na uredovnom formularu, a moraju biti biljegovana sa biljegom od 4 K po arku. Ove ponude moraju najkasnije do 28. jula o. g. 12 sati prispjeti u ekonomno odeljenje ove Direkcije.

Samo propisno i na uredovnom formularu prema dobavnim uvjetima sestavljene ponude uzeće se v pretres. Na zahtjev onih, koji namjeravaju oferirati, poslati će Direkcija formulare za ponudu tvrdog i mekog drveta kao i uvjete.

Ponude će se otvoriti i prečitati u ekonomnom odeljenju ove Direkcije dana 28. jula u 12. sati. — O prispjelim ponudama sastavit će se zapisnik. — Otvorenju ponuda mogu prisustvovati i nudioci, ili njihovi zastupnici. —

Zaobinu (kaciju) koja iznosi 5 % vrijednosti ponudjenog materijala, treba položiti do 27. jula 12. sati pozivom na broj ovoga oglasa kod glavne blagajne ove Direkcije u Zagrebu.

Rok dobave svega gornjega drva je od 15. augusta do konca oktobra o. g.

U Zagrebu, mjeseca jula 1920.

Direkcija državnih železnica kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca.

Polje- delski stroji

Mlatilnice za ročni in vrtilni pogon, vratila, čistilnice, trijerje, slamoreznice za pogon z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzoparilnice, stiskalnice za seno in drugo ima vedno v veliki izbori lastnica po umrlem soprogu
Francu Mitti, Ljubljana, Sv. Martina c. 2.

Edina zaloga
poljedelskih
strojev
Iz tvornice:
Umrath & Romp.

Kras jugoslovanskoga stanovanja je lep zastor!

„Stora“, družba z o. z., Št. Vid nad Ljubljano
tvornica za vezene zastore, bonfams in pregrinjala iz tulj, platna, ripsa, kongre. — Zavesa za kavarne in hotele.
2833

Josip Schrey, Ljubljana

Sodna ul. 2 razprodaja radi opustitve svoje trgovine iz svoje v šiški se najajajoče zaloge in sicer sledečih vrst: Haloško 1. 1914, ljutomersko 1917, 1918, 1919, banatsko 1919, cvilek (Gadova peč) 1919. Prodaja se množina od sto litrov naprej po ceni 12 K liter naprej.
2882

Tvrdka A. Lavrenčič

Ljubljana, Dunajska cesta 47

kupuje po najprimernejših dnevnih cenah deske, trame, hlode vsake vrste ter bukova drva vsake količine.
2723

Zlatorog milo

je najboljša in najcenejša, dobi se povsod.

Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo.

Prva mariborska tovarna mila v Mariboru.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Vojnovič & Cie

LASTNA TOVARNA: LASTNA TRGOVINA:
Glince št. 6. — Telefon št. 43. Dunajska c. 22. Telefon št. 466.

Se priporočamo.

Hotel

z dobro restavracijo, prvo-vrstno podjetje, v večjem in poznano lepem garnizijskem mestu z vel. tujskim prometom v najboljšem obratu se radi ženitve lastnika prodaja. Ponudbe pod »Redka prilika« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Les:

žagan, tesan, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, janski les od m 2.50 dolgosti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni

lesna trgovina

FR. PAJMAN, CELJE.

Pozor!

K. WORSCHÉ - MARIBOR

Gospodska ulica št. 10.

Veletrgovina z manufakturnim blagom.

Priporoča svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Delniško društvo za promet z deželimi pridelki

Zagreb, Bakačeva ulica 4.

Deln. glavnica:

Rezerve:

K 8,000.000—

K 4,000.000—

Brzojavni naslov: Cereale.

Koruza — Oves

dobiva se postavljeno v skladišče ali na vagon Zagreb po dnevnih cenah. Najmanjša dobavna množina 5000 kg.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 38/1.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.